

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

Mapa del Patrimoni Cultural de Ripollet

Memòria tècnica

Redacció

Arqueociència SL:
James Douet

Ajuntament de Ripollet

Maig 2009

À R E A D E C U L T U R A

**MEMÒRIA DEL MAPA DE PATRIMONI CULTURAL
RIPOLLET (VALLÈS OCCIDENTAL)**

**DIPUTACIÓ DE BARCELONA
Oficina del patrimoni cultural**

AJUNTAMENT DE RIPOLLET

Realització:

**James Douet
Arqueociència Serveis Culturals, SL**

CONTINGUTS

1.	INTRODUCCIÓ	3
1.1.	Crèdits	3
1.2.	Dates de realització	3
1.3.	Agraïments	4
2.	METODOLOGIA	5
2.1.	Metodologia de treball	5
2.2.	Fonts consultades	6
2.3.	Explicació de la fitxa	7
2.4.	Criteris generals de selecció	9
3.	DIAGNÒSTIC	11
3.1.	Marc geogràfic i medi físic	11
3.2.	Poblament i economia	12
3.3.	Síntesi històrica	15
3.4.	Toponímia	21
3.5.	Mapa general	22
3.6.	Estat legal de protecció	23
3.7.	Equipaments patrimonials	23
3.8.	Anàlisi global del patrimoni	24
3.9.	Tipologia del patrimoni	32
4.	LLISTAT D'ELEMENTS FITXATS	37
4.1.	Llistat per ordenació numèrica	37
4.2.	Llistat per ordenació tipològica	43
4.3.	Llistat per ordenació onomàstica	50
5.	LLISTAT D'ELEMENTS NO FITXATS	57
6.	BIBLIOGRAFIA	67

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Crèdits

El present Mapa del Patrimoni Local del municipi de Ripollet (Vallès Occidental), ha estat una iniciativa promoguda pel Patronat de Cultura de l'Ajuntament de Ripollet, amb el suport de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona (OPC), a partir de la petició efectuada pel municipi a la Diputació de Barcelona, amb l'objectiu de conèixer la riquesa cultural i natural del municipi i la seva valoració, permetent així l'establiment de mesures per a la seva protecció i conservació, així com la planificació de la seva rendibilització social.

Des de l'OPC es van iniciar els contactes amb l'empresa ARQUEOCIÈNCIA SERVEIS CULTURALS, SL, que finalment va ser l'escollida per dur a terme la realització de dit Mapa de Patrimoni.

1.2. Dates de realització

Els primers contactes entre l'Oficina de Patrimoni Cultural (OPC) i l'empresa Arqueociència Serveis Culturals S. L. van iniciar-se durant la primavera del 2007. Durant el mes d'abril del 2007 es realitzaren les primeres entrevistes, a fi de puntualitzar els detalls del projecte, entre els tècnics de l'OPC, de l'Ajuntament de Ripollet i el tècnic delegat per Arqueociència.

Durant el mes de maig del 2007 es va procedir a la fase de documentació prèvia o buidatge, és a dir, la recollida de totes les dades bibliogràfiques disponibles i de la seva informació existent en els centres de documentació d'accés públic: Ajuntament, arxius, col·leccions i fons documentals i biblioteca.

La segona fase de treball de camp consisteix en la recollida de la informació oral a partir dels contactes facilitats per l'Ajuntament així com una visita sistemàtica per a cadascun dels elements detectats, la recopilació de la informació en una fitxa de camp amb el suport d'una imatge fotogràfica per a il·lustrar cadascun dels elements fixats. El treball de camp i de recollida de dades sobre el terreny van ser efectuades entre els mesos de juny i agost.

Els treballs de gabinet van realitzar-se entre els mesos d'agost i octubre del 2007. Aquesta fase consisteix en contrastar les fitxes de camp amb la seva documentació i comprovació oportunes per validar les fitxes. Un cop validades, aquestes són introduïdes en un sistema de fitxes informatitzades, incloent-hi versions digitals de mapa del municipi i les fotografies de cadascun dels elements fixats. Un cop introduïdes les dades, es procedeix a la redacció de la memòria, detectant les potencialitats i necessitats del patrimoni del municipi.

1.3 Agraïments

Dins d'aquest capítol, cal fer menció especial d'alguns dels membres de l'equip consistorial que d'una manera o altra s'han vist implicats en la realització del Mapa. És el cas de l'Elena Vilalta, tècnica de patrimoni i responsable del Centre d'Interpretació del Patrimoni Local Molí d'en Rata, qui ha estat molt implicada en la realització del projecte, facilitant contactes amb tota la gent del municipi amb un interès o coneixement de la història de Ripollet i del seu patrimoni.

També cal agrair la seva col·laboració a la Rosa Moragas, la tècnica de medi ambient que a l'inici del treball va posar tots els seus recursos a la nostra disposició, Jordi Fortuny, arquitecte municipal i Eulàlia Saló, coordinadora del Patronat Municipal de Cultura.

Finalment cal fer menció especial al fet de que aquest inventari no hauria estat possible sense la col·laboració desinteressada de molts dels habitants del terme. Dins d'aquest apartat cal fer entrar a totes aquelles persones que han volgut col·laborar com a informants. Molts dels elements que han estat inclosos en el Mapa no haurien pogut ser detectats sense la col·laboració d'aquestes persones.

Agraïm especialment la col·laboració activa i generosa dels informants: Pius Gassó, Ramon Martos, Pere Padró, Jacint Padró i Josep Teruel.

En aquest llistat segurament manquen moltes de les persones que també d'una manera o altra s'han vist implicats en la elaboració del Mapa, i a les quals s'han d'agrair els esforços i aportacions.

Carme Aldana	Francesc Jordana
Anna Alvarez	Anna López
Eulàlia Barros	Josep Llargués
Ernest Boquet	Núria Machuca
Núria Brull	Joan Mimó
Eulàlia Casamitjana	Francisco Miquel
Montse Casamitjana	Maria Payés
Cristina Cases	Silvestre Pérez
Josep M.Cisa	Santiago Piñol
Rosa Maria Dumenjó	Aleix Saló
Marta Figueras	Maria Rosa Santacreu
Miguel Gallego	Jaume Sariol
Joan Giménez	Lourdes Serra
Josep Maria Ginestà	Joan Serrano
Paquita Gispert	M. Dolors Torras
Isabel Gómez	Núria Valdovinos
Josep Grau	Jaume Vilalta
Eloi Isern	

2. METODOLOGIA

2.1. Metodologia de treball

La realització del Mapa s'ha estès al llarg de set mesos, durant els quals s'han dut a terme diferents treballs. Aquests poden ser dividits en diferents fases, que passem a detallar a continuació:

FASE DE DOCUMENTACIÓ PRÈVIA

1. Realització de les primeres entrevistes i presa de contacte amb l'Ajuntament
2. Obtenció de la planimetria corresponent del municipi i estudi i adaptació de la mateixa per poder treballar sobre el terreny
3. Buidatge bibliogràfic i documental dels estudis publicats sobre el terme municipal de Ripollet. Implica la recollida de totes les dades bibliogràfiques disponibles i de la informació existent en els centres de documentació d'accés públic com arxius, centres d'interpretació, així com de tota la informació i documentació de que disposa l'ajuntament.
4. Consulta dels inventaris del Patrimoni Arquitectònic, Arqueològic i Industrial del Departament de Cultura de la Generalitat i de les fitxes del Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona.
5. Elaboració d'un resum històric i de l'evolució econòmica i demogràfica del municipi.
6. Abocament de tota la informació a la base de dades i creació del primer llistat d'elements patrimonials.

TREBALL DE CAMP

7. Recollida de la informació oral a partir dels contactes facilitats per l'Ajuntament.
8. Inici del treball de camp: localització sobre el terreny de cadascun dels elements patrimonials detectats, descrits detalladament amb tota la informació observable, degudament consignada en una fitxa de camp. També es realitza, com a mínim, una fotografia per il·lustrar i identificar els béns patrimonials.

TREBALL DE GABINET

9. En aquesta fase del treball es realitza una contrastació de les fitxes de camp amb la documentació prèvia i, un cop fetes les comprovacions oportunes, es procedeix a la introducció de totes les dades en unes fitxes informatitzades on s'inclouen les fotografies digitalitzades.

REDACCIÓ I MEMÒRIA

10. Elaboració de la memòria. Aquesta darrera fase del treball, un cop introduïdes totes les dades, es procedeix a la redacció de la memòria, destacant les potencialitats i necessitats del patrimoni del municipi.

2.2 Fonts consultades

Durant el procés d'elaboració del Mapa ens hem remès a diverses fonts bibliogràfiques i arxivístiques que facilitessin la tasca de documentació dels elements fitxats. El llistat de Bibliografia utilitzada per l'elaboració del treball apareix a l'últim apartat d'aquesta memòria.

Inicialment es va fer una tasca de buidatge bibliogràfic, consultant bàsicament les publicacions generals ja existents sobre el municipi de Ripollet, així com altres publicacions de caràcter general i temàtiques referides al Vallès Occidental.

Posteriorment, a mida que es definien més concretament els elements fitxats i es determinava quina era la seva naturalesa (molins, casa d'estiueig, monuments públics, etcètera) es va procedir a fer una recerca bibliogràfica temàtica més exhaustiva i especialitzada, que permetés documentar amb més precisió els elements fitxats.

A nivell documental es va optar per visitar els arxius històrics de les ciutats de Cerdanyola, Sabadell i Terrassa, amb la finalitat de documentar els béns patrimonials dipositats en d'altres centres culturals fora del municipi.

D'altra banda també es procedirà a la consulta i buidatge de les següents fonts de documentació:

- Inventari del Patrimoni Arquitectònic (Àrea de Coneixement i Recerca-Generalitat de Catalunya)
- Inventari del Patrimoni Arqueològic (Àrea de Coneixement i Recerca-Generalitat de Catalunya)
- Servei de Patrimoni Arquitectònic Local (Diputació de Barcelona)
- Inventari de Patrimoni Industrial (Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya-Generalitat de Catalunya)

Paral·lelament també ha estat consultat el "Registro de Bienes de Interés Cultural" (BIC), del Ministerio de Cultura. En el terme municipi de Ripollet no hi ha cap bé cultural declarat o incoat d'interès Nacional i d'interès Local (BCIN i BCIL).

2.3 Explicació de la fitxa

Per a introduir les dades de les fitxes dels béns documentats, s'ha utilitzat el programa en MS ACCES 2000 facilitat per l'Oficina de Patrimoni Cultural (OPC). Aquesta base de dades duu incorporades un model de fitxa i un seguit d'aplicacions que permeten ordenar i classificar la informació obtinguda segons els criteris de tipologia del bé cultural, per l'orde de les fitxes, pel número de fitxes i també inclou un àlbum de fotografies per a cada element fitxat.

Els camps de la fitxa inclou un seguit de camps per a caracteritzar els diferents nivells d'informació que descrivim a continuació:

Núm. De fitxa. De l'1 en endavant. Aquest ordre de fitxa és totalment aleatori i correlatiu.

Codi. És un número de dos dígitos corresponent al subàmbit de la tipologia de l'element patrimonial. Es tracta d'una llista tancada que permet identificar al grup d'elements patrimonial que pertany a un mateix àmbit

Àmbit. Defineix la tipologia d'elements en cinc àmbits, el Patrimoni immoble, moble documental immaterial i natural. Apareix automàticament d'acord amb el codi entrat i és també una llista tancada.

Denominació. És el nom més comunament emprat del bé fitxat.

Ubicació. Es tracta del "lloc" o "àrea". En el cas d'aquest inventari, es divideix en dues zones urbanes, el nucli urbà i el barri del Pont Vell a l'altre banda del riu Ripoll, envoltat pel municipi de Cerdanyola, i la zona periurbana a la frontera amb Barberà del Vallès. En el cas d'elements sense adreça (jaciments arqueològics, zones d'interès natural, espècimens botànics etc..) s'especifica en quin dels nuclis es troba.

Titularitat. Bé predeterminat entre pública i privada. El patrimoni immaterial sempre s'ha considerat com un bé de titularitat públic.

Propietari i adreça. El nom del propietari del bé i la seva direcció postal.

Tipologia. Codi d'identificació de cadascun dels elements patrimonials inclosos en un mateix àmbit. El primer dígit correspon a l'àmbit que pertany i el segon a la tipologia.

Ús actual. S'ha intentat establir uns patrons comuns a tots els elements que tenien una mateixa utilitat.

Descripció. Descripció de l'element fitxat: Característiques arquitectòniques, matèria constructiva, artístic amb detall dels components que el fan singular. També es descriuen els costums immaterials i els continguts de les col·leccions i sèries documentals.

Observacions. En aquest camp s'esmenten els aspectes col·laterals que no s'escaiguin en cap dels altres camps complementaris de la descripció.

Estat de conservació. Es pot triar entre les opcions *bo*, *regular* o *dolent*.

Notes conservació. En aquest espai es pot detallar l'estat de conservació sempre hi quan s'ha considerat que perilla la seva integritat fruit d'un abandonament, manteniment inadequat, contaminació o manca d'una ordenació o documentació inadequada.

Autor. Autor del bé, de l'artista o l'arquitecte responsable per la concepció o la creació del bé moble i immoble.

Estil, època. En aquest camp s'ha optat per donar una indicació dels estils artístics (obra popular, romànic, gòtic, barroc, modernista, noucentista etc.), o bé temporals per aproximar-nos a la cronologia caracteritzada per les èpoques: neolític, medieval, modern, contemporània etc.

Any. Any de realització o producció d'un bé. Quan ha estat possible determinar l'any de la construcció, creació o plantació d'un bé.

Segle. En aquest camp s'han intentat sempre oferir una datació acurada, encabint el bé entre la cronologia més precisa o be acotar-la dins d'un interval de segles. Per a les datacions del bronze s'ha optat per intervals de datacions absolutes.

Lloc/adreçat. El carrer, plaça i número de portal, bé o una indicació molt resumida de com arribar-hi.

Fitxes associades. La relació entre les diferents fitxes que guarden algun tipus de relació, ja sigui històric, proximitat física o bé que formen part d'un mateix immoble o que comparteixen un origen comú.

Història. Un petit recull de la informació històrica soferta. En alguns casos la informació ha estat més detallada, com es el cas d'alguns elements ja documentats en publicacions de caire general com la Catalunya Romànica, Descobrir Ripollet'. En d'altres casos no ha pogut pas ser i s'ha optat per establir una evolució històrica a partir del registre arquitectònic de l'immoble.

Bibliografia. Es concreten les referències bibliogràfiques que aporten notícies sobre el bé fitxat.

Fotografies. S'ha intentat obtenir tres fotografies de referència per a cada fitxa. Aquest suport visual permet una identificació ràpida i senzilla de l'element documentat. Tanmateix ens visualitza algun detall significatiu així com el seu estat de conservació.

2.4 Criteris generals de selecció

Els criteris de selecció dels béns culturals patrimonials s'han desenvolupat durant molts anys des dels primers inventaris realitzats al Renaixement d'obres d'art i de monuments de l'Antiguitat. A partir de l'elaboració de les cartes internacionals per a la conservació del patrimoni cultural, aquests criteris han assolit a un nivell força sofisticat.

En la selecció dels elements de patrimoni cultural, els valors més apreciats han estat sempre els d'antiguitat i els de qualitat estètica o artística. Als valors històrics i artístics es poden afegir els de singularitat, en el cas d'una creació molt individual, i de raresa com és el cas d'objectes freqüents com a monedes o eines de les quals pocs exemples han arribat als nostres dies.

El creixent interès per la història de la tecnologia i de la indústria a les últimes dècades ha afavorit l'apreciació del valor tecnològic de les màquines o les estructures, que pot ser degut a la qualitat inventiva que tingui o bé representativa d'un canvi de gran impacte social o històric. En aquest sentit avui no només atribuïm un valor patrimonial a objectes singulars o únics. El patrimoni de la cultura popular que representa o manifesta la vida quotidiana de la gent ha estat entrat també considerat com a valor patrimonial.

La continua innovació tecnològica, forçada per les necessitats de l'economia de mercat, fan que la nostra perspectiva històrica sigui cada dia més dinàmica. Com a conseqüència d'això, objectes que eren habituals i d'ús casolà pels nostres avis o pares, van adquirint ràpidament un valor històric, una vegada han caigut en desús a causa de la seva obsolescència tecnològica.

En el cas, per tant, de trobar-nos amb un tipus de bé que es repeteix de forma constant, s'han d'establir tipologies i triar-ne la millor de cadascuna, a fi de que estigui representant la màxima varietat possible. La condició d'un bé cultural pot ser determinant del valor patrimonial que li donem, un atribut que s'està definint avui com a autenticitat. Els béns culturals, materials i immaterials, es consideren com a autèntics quan han conservat intacte el seu caràcter, composició o matèria originaris o bé han mantingut una continuïtat, en el cas del patrimoni intangible.

A fi de determinar els criteris específics i pertinents per a la selecció dels elements i béns susceptibles d'incorporar-se a aquest Mapa, es va dur a terme l'estudi històric del municipi a l'inici del projecte, amb la intenció d'arribar a una comprensió més completa de com es va desenvolupar el poble, la seva fisonomia, economia i costums. Així va ser possible plantejar un seguit de qüestions o temes per orientar la selecció dels béns més importants i representatius:

1. Ripollet va ser un poble de caire rural durant segles, i els seus habitants es distribuïen entre masies aïllades al camp i petites cases agrupades al voltant de la sagrera de l'església. Els béns mobles i immobles que pertanyen a l'època de l'economia agrícola i la vila preindustrial, per tant, tenen un valor especial, i tots ells haurien de ser representats al Mapa.

2. Durant aquella llarga etapa, l'economia va estar substancialment basada en el cultiu, una fase que va persistir fins fa només uns seixanta anys. Els testimonis de l'activitat agrícola i del conreu, tan edificis rurals com espècies botàniques com ara vinyes o pollancre, del paisatge de la viticultura o del regadiu com terrats, recs o rescloses, eines de camp, o bé pràctiques relacionades amb el cultiu són tots importants. La inclusió d'un element dependrà de la seva condició i context.
3. L'aprofitament dels recursos hidràulics del riu Ripoll, les indústries farinera, tèxtil i paperera, i pel cultiu va dominar l'economia de Ripollet des del segle X durant gairebé mil anys. Qualsevol testimoni d'aquesta activitat, per tant, és susceptible de ser inventariat si manté al menys una part del seu caràcter històric.
4. El costum d'estiuejar als pobles fora de la capital catalana va introduir una nova influència econòmica i social a Ripollet. Va tenir un impacte notable als barris del Pont Vell i de Can Tiana, pròxims a l'estació, i a uns carrers del nucli antic com ara el del Calvari, així com la Rambla. Aquesta influència de la modernitat es manifesta avui en les cases i torres d'estiueig, la selecció de les quals dependrà de la seva qualitat artística i dels materials emprats, de la seva condició i del seu entorn.
5. El fenomen de la immigració a partir dels anys 60 va transformar la fesomia del Ripollet modern. Són susceptibles de ser inventariades tant les manifestacions tangibles d'aquest canvi, en la forma de diferents tipus d'allotjament construïts per rebre els nouvinguts, o bé les manifestacions intangibles. Per tant, la pervivència de festes i altres manifestacions populars són elements molt lligats a les antigues tradicions agrícoles de Ripollet.
6. La implantació de nous sectors industrials com el de la construcció iniciat a principis del segle XX, com a factor determinant en la transformació del paisatge de la vila. En aquest context, els elements del patrimoni industrial com els primers polígons són susceptibles de ser fixats.

Una secció de 'la façana de Ripollet' amb elements del patrimoni social, arquitectònic, industrial i religiós del municipi de Ripollet' amb elements del patrimoni social, arquitectònic, industrial i religiós del municipi.

3. DIAGNÒSTIC

3.1 Marc geogràfic i medi físic

El terme municipal de Ripollet forma un continu urbà limitat al sud-oest per Cerdanyola del Vallès, a l'est per Montcada i Reixac i al nord-oest per Santa Maria de Barberà del Vallès.

La seva superfície és de 4,39 km² d'extensió, situat a la vall baixa del riu Ripoll que travessa el terme de nord-oest a sud-oest poc abans de la seva confluència amb el riu Besòs, dintre de la Depressió Prelitoral. El pla de Ripollet té una altitud mitjana de 70 m i la part més elevada és un turó de 131 m limitant amb Barberà del Vallès.

A nivell hidrogràfic, el riu Ripoll és de cabal escàs, d'estiatge marcat i importants crescudes estacionals a la primavera i la tardor. El riu Sec i el riu Major són torrents i rieres, de curs esporàdics que únicament transporten aigua en cas de precipitacions molt puntuals.

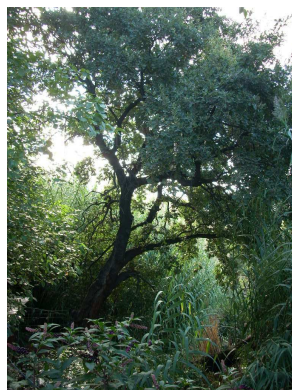
Les crescudes del riu Ripoll han estat notables i, especialment virulentes, en els anys 1793, 1827, 1887-98, 1907, 1926, 1943-44 i 1962. Aquesta darrera va ser catastròfica per al poble de Ripollet i d'altres viles del Vallès i, tanmateix, va ser el catalitzador per a una obra civil a fi de canalitzar la llera del riu.

Des del punt de vista climàtic, el terme de Ripollet forma part del clima mediterrani litoral amb un règim hídric inferior als 600 mm. Les pluges es presenten a la tardor i primavera, mentre que l'estiu és relativament sec. El total de pluja caiguda l'any 2008 segons l'estació meteorològica situada a la Casa Natura, a Ripollet, ha estat de 502,8 litres m², essent maig i juny els mesos més plujosos. El pas del riu Ripoll i Sec creen un microclima humit.

El terme estava dividit per dos torrents en sentit nord al sud, el torrent de Can Grasses i més a l'est el torrent dels Ases.

Els Pinetons

Un dels pocs exemples d'un roure

La vegetació potencial del terme correspon a dos tipus de comunitats vegetals: l'alzinar muntanyenc i el bosc de pineda de pi blanc. Hi ha pocs indrets que conservin el bosc autòcton, a causa de l'acció agrícola i en segon lloc per l'ocupació urbana i industrial dels últims cent anys. L'arbrat de Ripollet en l'any 1753 constava amb 11.169 pollancre, 9.406 pins, 304 roures i 28 alzines. Avui l'únic element de paisatge vegetal és la pineda coneguda com els Pinetons, al nord del terme, sembrada a finals del segle XIX als afores del municipi, en una zona on el sòl és poc apte pel conreu.

3.2 Poblament i economia

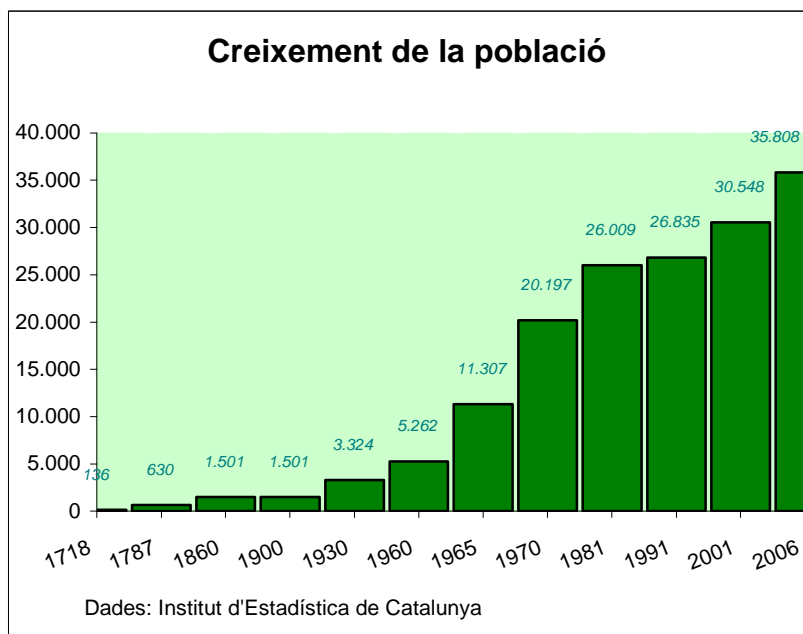
Introducció

Els geògrafs divideixen la comarca del Vallès Occidental en tres sistemes urbans diferents, estretament relacionats amb la xarxa de comunicacions i les dues ciutats dominants de Sabadell i Terrassa, i condicionats per la proximitat a Barcelona. Ripollet pertany al tercer sistema, anomenat la conurbació de la C-58, juntament amb Montcada i Reixac, Cerdanyola i Sant Cugat al sud-est de la comarca i fora de les zones d'influència de Terrassa i Sabadell. Si bé no és un conjunt molt homogeni, ha rebut la influència més directe de l'expansió de la ciutat de Barcelona. AA.DD [2006:115-117]

Poblament

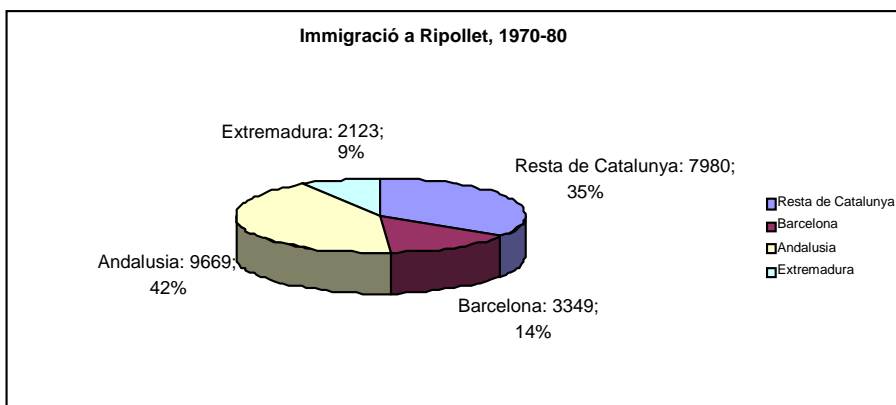
Cap factor ha tingut tanta influència sobre l'evolució de Ripollet com el fet d'esdevenir una ciutat d'acollida. El fort flux de nouvinguts succeït a partir de la dècada dels 60 va transformar un poble rural, amb poc més de 5.000 habitants, en una ciutat industrial de 20.000 persones, amb un dels índexs de creixement de població més alts dels 28 municipis de la província de Barcelona, 283.8%. Les dades del 2009 trobem censats 37.395 habitants i esdevé una de les ciutats de major densitat de població del Vallès.

El casc antic de la població de Ripollet va ser l'església de Sant Esteve, al voltant de la qual es van concentrar una dotzena de casetes registrades al fogatjament de l'any 1000, amb un seguit de vuit o deu masies disperses. Dels 21 focs registrats al fogatjament del 1381, la població va fer un lent augment fins a 27 focs el 1515 i el 1553, creixent a 40 a principis del segle XVII.

A partir d'aleshores es va iniciar un creixement més ràpid associat amb el desenvolupament econòmic del poble seguint la implantació de centres productius, com els molins paperers amb més demanda de mà d'obra. La població va augmentar de 136 a 630 habitants entre el 1718 i el 1787. Va fer un salt amb la construcció dels principals eixos moderns de moviment de la comarca, com la carretera de Barcelona a Sabadell i Terrassa (N-150) l'any 1852, la de Montcada a Masrampinyo el 1880, i amb l'arribada de la línia del ferrocarril que connectava Barcelona amb Terrassa el 1855. Com mostra el gràfic, la població ha continuat creixent, fins a arribar a 35.808 habitants l'any 2006.

El canvi més ràpid es va produir entre el 1960 i el 1970. Es van instal·lar gairebé 15.000 nous habitants, quadruplicant així la població de Ripollès. La migració va ser 49% interna, representada per Barcelona i la resta de Catalunya, i 51% externa, més ben representada pel col·lectiu andalús i extremeny.

Economia

La història econòmica de Ripollet es divideix entre dues fases distintes: la primera, una llarga etapa substancialment agrícola, seguida per una segona més contemporània basada en la indústria. Aquesta distinció la podem matisar una mica distingint un període protoindustrial entre ambdues, basat en l'explotació del potencial hidràulic del terme per a la indústria paperera als segles XVIII i XIX.

La prosperitat de la agricultura s'estableix en els terrenys argilosos i els recs en seran algunes de les primeres infraestructures. Destaquem l'anomenada Sèquia Monnar (o Molnar o Monar, una paraula que significa molins). BOLÓS i NUET [1998] La Sèquia Monnar és coneguda a Castellar del Vallès i té el seu aiguabarreig amb el Besòs a Montcada. El tram que passa per les terres de Ripollet arrenca a Bàrbara, fora del municipi, i segueix una ruta entre els molins per la banda nord del riu.

L'activitat agrícola estava estructurada al voltant de les masies. Típicament, tenien l'hort proper a la casa, les vinyes com a conreu principal, els camps de secà per a cereals, cànem o farratge, el regadiu amb hortalisses i fruiters, i el bosc. Les hortes a la vall del riu estaven plantades amb llegums i verdures.

Els pagesos van seguir amb els conreus tradicionals i bàsics, però cal esmentar l'impacte del mercat americà que va afavorir l'exportació d'aiguardent. Durant el segle XIX l'espai dedicat al conreu de la vinya passava d'un 19% a un 41% de la totalitat del terme. Es va superar la fil·loxera, que va arribar a les terres de Ripollet els anys 1855, 1880 i 1888, introduint peus de ceps resistents anomenats ceps americans. El conreu de la vinya es va mantenir al llarg de la primera meitat del XX, ajudat per la construcció del nou Celler Cooperatiu (1923). MOGAS [1983: 91-96] Es va entrar en decadència a partir dels anys 1950, i el sòl urbanitzat ha anat substituint els terrenys cultivats anteriorment per la vinya.

El règim de tinença de les terres de Ripollet era principalment de parceria i la resta contracte de rabassa morta, així fins a finals de la seva època agrícola el 84.8% de les explotacions eren de menys de 2 Ha.

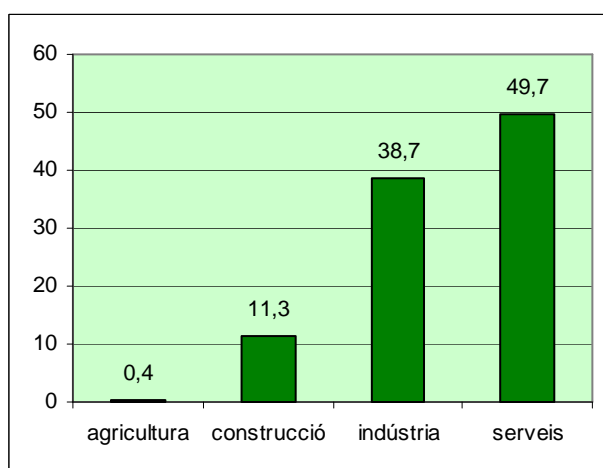
A finals del XVII, l'expansió generalitzada de la indústria paperera va estimular un canvi progressiu en la base de l'economia de Ripollet, amb la reconversió d'antics molins medievals en molins paperers, com el molí d'en Ginestar, i se'n van implantar de nous com el d'en Buxó i el d'en Xec. Durant el següent segle, els molins paperers van ser la indústria més rellevant i en van aparèixer de nous, al costat de molins fariners i drapers. El XIX, els molins paperers de Ripollet van especialitzar-se en l'elaboració de cartró i se'n van construir dos nous fariners, el d'en Viver i el d'en Clos. Al marge dels molins paperers va entrar en funcionament el 1785 una farga important, el Martinet, emplaçada en un vell molí fariner a la terminació de la Sèquia i equipada amb un dels martells més potents d'Espanya. Avançat el segle XIX, Ripollet va començar a experimentar l'efecte de la proximitat a Sabadell, que es va convertir en centre important de producció cotonera. L'any 1846 es va crear la primera fàbrica tèxtil del municipi.

L'any 1907 es va obrir un nou sector amb la implantació de la fàbrica Uralita per a la manufactura de plaques de fibrociment, una combinació de ciment amb amiant. BOFIL[1995] Va ser la primera gran fàbrica de tipologia moderna al terme, creant un nou paisatge urbà i industrial propi del segle XX al barri de Can Tiana, caracteritzat per trames ocupades per les naus i els habitatges dels obrers, i distint de l'antic paisatge rural i industrial de Ripollet dels segles XVIII i XIX. Aquesta tendència es va veure

reforçada el 1922 amb la compra de terrenys de l'antiga masia Can Gallarda, prop de Cerdanyola, i la construcció de dues bòbiles dedicades a la producció de teules i totxos per al creixent sector de la construcció.

El procés d'industrialització va assolir el seu màxim desenvolupament en els decennis de 1960 i 1970. En una tercera fase de l'evolució del paisatge urbà, es va veure la implantació de les noves indústries a tres polígons industrials, Polígons 1, 2 i 3, a una zona perifèrica de la ciutat al marge dret del riu. Avui els polígons ocupen un 15% de la superfície del municipi, la proporció més alta de tots els municipis del Vallès Occidental després de Barberà amb un 51%.

Com és característic de la comarca, el sector industrial de Ripollet és molt diversificat. Primer ve la metal·lúrgia, seguida per la construcció, el tèxtil, el sector químic i la indústria de paper i cartró. Pel que fa a l'ocupació, com mostra el gràfic, són els serveis els que ara absorbeixen el gruix de la població activa, amb gairebé un 50% dels treballadors del municipi. Segon ve la indústria, mentre que el cultiu dóna feina a una quantitat insignificant del 0,4%.

Sectors industrials 1996

Dades: Institut d'Estadística de Catalunya

3.3 Síntesi històrica

3.3.1 La prehistòria

S'han trobat molts indicis del poblament del Vallès al neolític, quan va haver-hi una població estable a la plana dedicada a l'agricultura. A Ripollet, a les sitges de la bòbila d'en Padró a Can Tiana de la Riba trobem indicis del neolític mitjà que denoten una prosperitat considerable, amb una necròpolis de la cultura dels sepulcres de fossa (3.500-2.500 aC) amb aixovars de gran riquesa. Una de les fosses presentava un collaret de 300 grans de calaïta, així com restes humanes, destrals, pics i ganivets de sílex. Per la proximitat de la font hi devia haver algun petit poblat neolític, i tant pel tipus de peces trobades com pel material i la qualitat d'aquestes, és força evident l'existència d'un comerç molt actiu amb zones bastant allunyades. Es documenten indicis de poblament prehistòric posterior que pertanyen a la cultura del vas campaniforme, al calcolític (2100-1700aC) i a l'època del bronze (1800-700 aC).

MAR CET, PETIT [1986] i , recentment s'han localitzats dos nous jaciments, un del bronze inicial i un altre del bronze final ambdós en fase d'estudi.

3.3.2 L'ocupació ibèrica i romana

No s'ha trobat evidència arqueològica de cap assentament ibèric al terme, malgrat la seva presència als municipis veïns com ara Cerdanyola, Montcada i Reixac i Santa Perpetua de la Mogoda.

L'ocupació i el control del territori de Ripollet pels romans tampoc ha deixat testimonis importants. La possible vila romana localitzada al barri de Can Tiana de Ripollet no ha estat confirmada per una excavació arqueològica. Com a herència de l'època romana hi ha el pas de dos camins els quals envolten el petit nucli poblacional medieval. El camí de nord a sud fou anomenat durant l'Edat Mitjana Camí Reial de Sant Cugat.

3.3.3 L'època medieval

A partir de les restes i de les dades conegudes sobre els antics camins de transhumància, pot considerar-se que durant els primers segles de l'època medieval, aquesta zona va comptar amb una certa activitat agrícola i ramadera. Ja cap els segles VIII i IX, es detecta una organització vertebrada pel que fa a l'administració eclesiàstica mitjançant parròquies i monestirs. Una mostra és l'església romànica de Sant Esteve de Ripollet, esmentada en la documentació de l'any 986 i vinculada al monestir de Sant Cugat de Vallés. De fet la presència d'un claustre fa pensar en l'existència d'instal·lacions monacals i que, per tant, en origen podríem trobar-nos davant d'un petit monestir depenent de Sant Cugat.

L'absis i el mur de tramuntana de Sant Esteve de Ripollet, amb el campanar vell i nou.

Mur de migdia on es veuen els arcs que s'obrien al claustre.

Gràcies a diversos documents escrits que es conserven en els arxius d'aquest mateix monestir, hi ha constància de l'existència d'un petit poble conegut com Palau Ausit, Palacio Auzido, Palau Auzid i altres variacions, interpretat com a "Palau de l'Alzinar". PALAU [1984:21-35] Sembla que el nom ve d'una antiga explotació agrícola o vil·la romana, un edifici considerable situat al territori però del qual no hi ha testimonis arqueològics, a l'entorn del qual es va anar configurant el poble medieval. La primera referència a aquest nom que segons la documentació ostentava antigament la vila és del 25 de gener de 983, on apareix citat en una permuta de terres que va fer el monestir de Sant Cugat.

Hi ha indicacions documentals també de la presència al poble d'un castell, ja destruït el 921, ubicat a la zona de l'església, i al qual podrien haver pertangut trams de paret i de maçoneria als carrers d'Isabel la Catòlica, del General Prim o la Baixada del Torrent del Corb.

Durant molt de temps va haver-hi una dualitat de noms, i el topònim Ripollet apareix al costat del de Palau Ausit per denominar els terrenys del terme. El primer, també escrit de diferent maneres com ara Riupullo, Rivo Pullo o Riopolleto, indicava tant el propi riu com les terres o molins que hi havien prop d'ell, mentre que el nucli localitzat dalt de la petita serra on s'ubica l'església es denominava Palau Ausit. El nom Palau Ausit ja no torna a aparèixer de 1150 en endavant. MOGAS [1983:23-31]

A partir del segle X es van construir una sèrie de recs als dos costats del riu Ripoll per al regadiu del terreny anomenat la Sèquia Monnar. També servia per a fomentar la construcció de molins hidràulics, tan fariners com batans, és a dir molins drapers amb mecanismes per a enfeltrar els teixits de llana. Va ser una intervenció transcendent pel que fa al desenvolupament econòmic de Ripollet. L'adquisició dels molins a Ripollet va constar com un eix central de la política del Monestir de Sant Cugat per a consolidar el seu sòl patrimonial, i hi ha constància de la cessió, compra o donació de fins a quinze molins de gra al monestir entre el 973 i 1002. SÁNCHEZ [2001:14]

Abans de l'any 1000 hi ha documentat al Cartulari de Sant Cugat les masies de La Mata, després Can Tiana de la Riba, i Saltells i el seu molí. El fogatjament de l'any 1000 va comptar 20 focs, entre casetes al voltant de l'església i vuit o deu masies disperses al camp. Després del gra, el cultiu de la vinya era la principal font de vida.

Ja al segle XII, en temps del comte Ramon Berenguer IV, Ripollet va tenir batllia, un administrador al servei d'un senyor territorial. Amb els anys, les possessions del monestir de Sant Cugat van ser confirmades, i en un document de l'any 1234, el rei Jaume I atorgà la senyoria al monestir, malgrat que la jurisdicció era del rei.

3.3.4 L'època moderna

Ja en època moderna, el 1585, el poble va rebre el privilegi de Felip II de tenir ajuntament propi.

Aquesta població es va agrupar al nord de l'església parroquial partint de carrers com els dels Afores, d'Isabel la Catòlica i la Plaça d'en Clos. També es van aixecar cases al llarg dels camins que sortien del poble en direcció a Santa Perpetua i Montcada, respectivament, així com als carrers de la Palma i de Calvari. Constituïen un seguit de carrers més aviat sinuosos i irregulars i les cases eren aixoplucs senzills d'una planta.

La Plaça d'en Clos, l'inici del camí de Santa Perpetua de Moguda.

Els carrers Serra de la Salut i Duc de Tetuan, traça de l'antic camí de la Salut.

3.3.5 L'època contemporània

La guerra Napoleònica de 1808-14, amb la invasió de les tropes franceses va causar molta destrucció. Ripollet va ser saquejat diverses vegades causant l'abandonament parcial del poble durant un temps, i es van cremar l'església i els documents de l'arxiu parroquial.

Al segle XIX, Ripollet continuava sota la jurisdicció del Paborde del monestir de Sant Cugat. Primer va ser adscrit al partit judicial de Granollers, el 1837 al de Terrassa i el 1890 al de Sabadell, i el 1894 va rebre el títol de Vila gràcies a un reial decret.

A mitjans d'aquest segle, hi ha un augment de la població al voltant del nucli vell, generant la construcció de nous vials, com el carrer Nou (1855) i la nova ampliació del casc antic: la Plaça de l'Onze de Setembre, el carrer de Pau Casals, entre d'altres. La majoria de les cases eren modestes, tot i que n'havia algunes més senyorívoles, amb planta baixa i un o dos pisos superiors.

L'arribada de la línia del ferrocarril entre Barcelona i Terrassa el 1855 va motivar l'inici de la urbanització de la riba esquerra del riu Ripoll, on es construïa la nova estació de tren i on es va bastir el primer pont l'any 1849. El primer barri nou, format a continuació del poble de Cerdanyola, es va començar a bastir al punt més elevat de les terrasses de la dreta del Ripoll. Les primeres cases i torres d'estiu del municipi van ser d'una nova tipologia per al poble, construïdes per a barcelonins aprofitant la nova connexió proporcionada pel ferrocarril. Amb el creixement de les fàbriques de l'empresa Uralita, es va aixecar el barri de Santa Magdalena, llavors conegut també com 'el Gurugú' (nom que fa referència a una muntanya del Marroc on hi hagué la batalla entre les

tropes espanyoles i els rifenys a principis del segle XX), i anomenat avui el barri del Pont Vell.

El canvi més profund en la fisonomia del municipi es va produir amb l'arribada massiva de nouvinguts des de diferents punts de la geografia espanyols. El problema de com allotjar els immigrants va ser agreujat per la riuada del 1962. Com a resposta, l'Obra Sindical del Hogar (OSH) del govern central va construir el primer polígon d'habitatges a Ripollet, Can Clos, el 1970. BENACH [1995] Van seguir més blocs d'habitatges als barris nous de Can Mas o de Sant Jaume, el de Maragall o de Sant Lluís a l'entrada de Cerdanyola, el de la Serra de la Salut entre la carretera de Santiga i el camí de la Salut i, el de la Magdalena o del Pont Vell a l'altra banda del riu. Tots es van edificar seguint el Pla Comarcal de 1956, tot i que no es va respectar amb escrupolositat. De fet, el marc per l'ordenació territorial de la vila és el Pla General Metropolità del 1976, encara vigent avui, tot i que amb modificacions.

La construcció de l'autopista Barcelona-Terrassa C-58 (antiga A-18) va significar la separació forçada de les dues zones urbanitzades de Ripollet, a principis dels anys setanta. S'han forjat lligams nous entre la vila i els seus veïns, materialitzats per la Mancomunitat Intermunicipal Cerdanyola Ripollet, creada el 1985. Les finalitats inicials d'aquesta Mancomunitat eren els serveis d'enllumenat públic, pavimentació i regulació del trànsit en vies comunes, així com el sosteniment d'escoles i d'altres serveis que es considerin d'àmbit comunal.

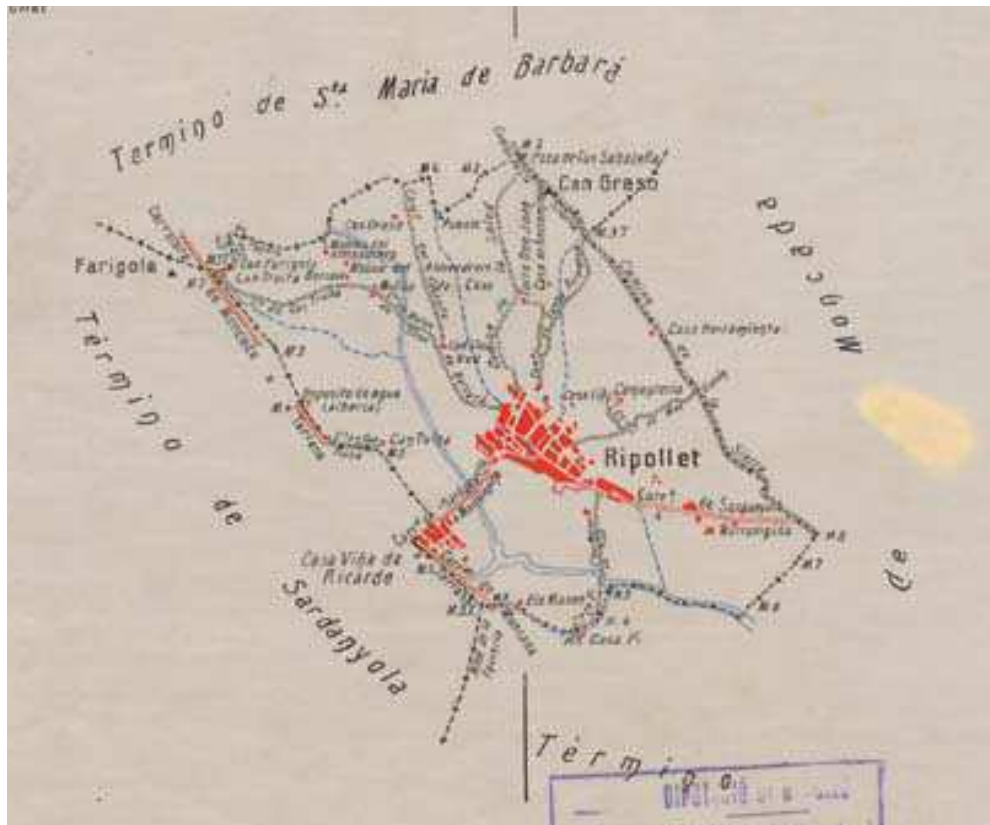
El barri del Pont Vell i l'autopista C-58 (A-18) direcció Barcelona, des del pont de l'Estació que connecta les dues divisions del municipi.

3.3.6 Comunicacions locals

A nivell de comunicacions, tradicionalment Ripollet s'ubicava en la cruïlla entre Montcada i Reixac i Santa Maria de Barberà i Sabadell, d'una banda, i entre Granollers i Sant Cugat a l'altra, aquesta darrera marcada per la intersecció entre els carrers del Padró i del Calvari, al costat de l'església, com es pot veure al mapa del 1918 que reproduïm mes avall. Els camins, encara en aquella data, sortien des del nucli antic. El camí dels Castells de Barberà cap a Santa Maria de Barberà, seguia la línia de la carretera Santiga actual, amb una ramificació pel camí de Can Truita que travessava el riu cap als molins de Can Xec i de l'Ametller. El camí de la Salut sortia del carrer de la Salut seguint l'actual carrer del Duc de Tetuan cap a Sabadell, connectant amb el camí de la Serra que passava per la partió entre el municipi i Montcada a l'est. L'actual

carrer dels Afores traça l'inici del camí de Santa Perpetua de Moguda, passant per les Vinyes cap al nord, mentre el camí des de Sant Cugat creuava transversalment el terme travessant el riu i pujant el carrer del Padró cap a Granollers, conegut com a camí del Mas Duran fins La Llagosta; sembla que la única part de la traça que es conserva és dalt de tot del carrer de Pau Casals. Finalment, el límit termenal amb Cerdanyola seguia l'antic camí de Can Tiana que pujava el turó en paral·lel amb la carretera a Terrassa.

El poble de Ripollet amb la xarxa de camins i carrers el 1918.

Mapa de la província de Barcelona (escala 1:25 000).
Institut Cartogràfic de Catalunya

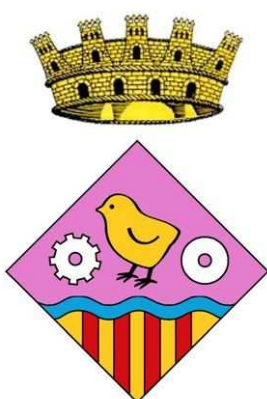
3.4 Toponímia

El nom antic amb que es fa referència al terme de Ripollet és el de Palau Ausit, Cal fer esment però, que tota la documentació del segle X escrita en la qual es fa referència a aquest topònim presenta una vintena de versions diferents com: *Palatio Auzido*, *Palau Auzid*, *Palacio Audito* etc..En referència a aquesta etimologia la darrera versió del seu significat fa derivar el nom del seu origen àrab, segons el qual *Palatio* faria referència a un casal, seu d'una família administradora, i *Ausit* o *Auzido*, vindria de la contracció Abu Said. Tot i que no hi ha restes arqueològiques que ho confirmin, casos paral·lels a la resta de Catalunya, permetrien situar aquest Palau al costat de l'església parroquial.

Respecte a l'origen etimològic del topònim Ripollet, cal pensar que es troba en el riu Ripoll, i apareix per primer cop escrit en llatí, l'any 1042 sota la denominació Rivopollo, Riospultos, Ruvuspollens. S'han suggerit nombroses propostes sobre la seva procedència, el més raonable del qual i, més d'acord amb la composició de l'escut de la vila, apunta cap a l'antiga existència de molins de farina moguts per les aigües del riu Ripoll. El gra atrauria segurament les aus, i davant la seva abundor, l'associació és prou evident.

El nom del barri del Pont Vell fa referència al primer pont sobre el riu Ripoll del 1849. Quan es va iniciar la urbanització de la zona de l'estació, aquesta zona s'anomenava Santa Magdalena.

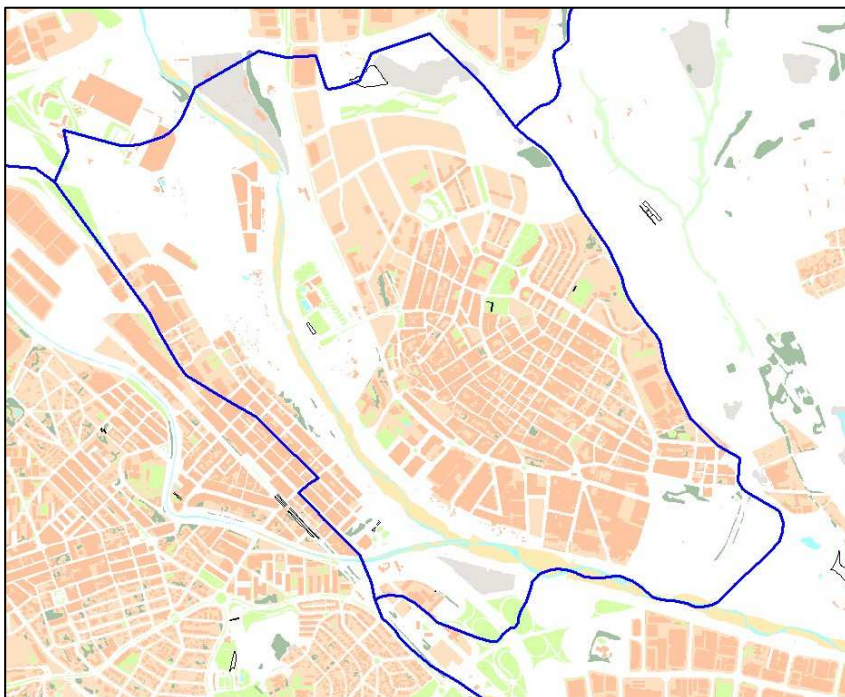
L'escut actual va ser aprovat el 26 de març del 2004.

Escut caironat: de porpra, un pollet d'or acostat a la dextra d'una roda dentada d'argent, i a la sinistra d'una mola de molí d'argent; el peu ondat d'or amb 4 pals de gules, sostenint un riu en forma de faixa ondata d'atzur. Per timbre, una corona de vila.

El pollet és el senyal parlant referent al nom de la vila (ja apareixia en un segell municipal de 1700) i la faixa ondata fa referència al riu Ripoll, vora el qual s'aixeca la població. La indústria és el tret significatiu de Ripollet, i l'escut en representa la tradicional dels molins fariners, drapers i, sobretot, paperers (simbolitzada per la mola) i la més recent de manufactures tèxtils (a què fa al·lusió la roda dentada). Els quatre pals són l'escut de Catalunya.

3.5 Mapa general

Font: Institut Cartogràfic de Catalunya
Mapa general del terme

Font: Ortofoto
Institut Cartogràfic de Catalunya

3.6 Estat legal de protecció

Ripollet no compta amb cap conjunt arquitectònic catalogat com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) i tampoc ha estat declarat cap dels edificis del municipi com a Bé Cultural d'Interès Local (BCIL). Disposa d'un Pla Especial de Reforma Interior (PERI) que afecta el casc antic.

Hi ha 15 construccions, edificis i conjunts d'edificacions que, tot i no haver estat declarats BCIN o BCIL, reuneixen prou valors artístics, arquitectònics o històrics per formar part de l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic Català.

El terme de Ripollet disposa de sis jaciments arqueològics inventariats per la Generalitat de Catalunya:

- Mas Duran, Règim jurídic: 1.1
- Carretera de Ripollet a Santiga "Fons de Ripollet": Règim jurídic: 3.2
- Bòbila Padró: Règim jurídic: 3.2
- Av. Mediterrani, Av. Catalunya, C. Barberà del Vallès, C/ Puigmal (Parc dels Pinetons) : Règim jurídic: 3.2
- Can Tiana
- Molí d'en Ginestar (Molí d'en Masachs)

No hi ha cap arbre al municipi declarat com a arbre monumental per la Direcció General de Patrimoni Natural de la Generalitat.

A banda dels parcs existents, el municipi compta amb quasi 3 ha. De zona de parc metropolitana d'un o més municipis.

3.7 Equipaments patrimonials

El Centre d'Interpretació del Patrimoni Local Molí d'en Rata va obrir les seves portes l'any 2007, i és un edifici situat al costat del rehabilitat Molí d'en Rata, destinat a la difusió, conservació, recerca i gestió del patrimoni de Ripollet. En el seu fons de col·lecció destaquen uns dos-cents quadres de diversos artistes locals, entre ells Andreu Solà i Lluïsa Sallent, la col·lecció de castanyoles de la concertista Emma Maleras, escultures de Josep Maria Brull i eines i objectes relacionades amb el camp i la vida quotidiana.

El nou equipament del Molí d'en Rata permetrà una millora per a gestionar i conservar les restes patrimonials avui dipositades en d'altres municipis com l'arxiu històric de Cerdanyola i el Museu d'Història de Sabadell.

3.8 Anàlisi global del patrimoni

Per a fer una anàlisi global del patrimoni del municipi cal fer la reflexió de fins a quin punt els béns patrimonials que hem localitzat i inventariat com a béns mobles i immobles, documentals, immaterials i naturals, manifesten o fan testimoni de la història del municipi i de l'evolució de la vida dels seus habitants.

3.8.1 El poble preindustrial

Les masies catalanes eren els centres del poder econòmic local i polític al camp fins a la revolució industrial. En el municipi de Ripollet només s'han conservat dues de les masies catalanes, Can Mas i Can Grasses.

Can Mas (35) va ser una masoveria dependent d'un mas ara desaparegut, el Mas Duran. Malgrat haver estat parcialment transformada en una botiga, Can Mas conserva bona part de la seva estructura i ambient interior, el celler i un pou. La casa es troba envoltada de polígons industrials i de zones de comerç, la qual cosa malmet el seu entorn proper, essent avui un edifici fora de context rural.

La masia Can Grasses (43), en canvi, es troba en un entorn no-urbanitzat. Cal destacar la capella (49) de l'any 1676 com a data de consagració. De patrimoni moble, destaquem les restes d'un celler i una col·lecció d'antigues eines agrícoles, com és el cas d'una premsa de vi també del s.XVII (131).

Can Grasses, la masia més completa al terme de Ripollet, i elements de la col·lecció d'eines. L'estructura i distribució interior de Can Mas és molt original.

S'han fitxat dos oratoris de forma individualitzada, els de Can Grasses (49) i Can Buxó (22). En els dos casos han estat esmentats a la fitxa que s'ha fet de la casa a l'apartat d'observacions, ja que es tractava de dos elements molt propers que podien ser inclosos amb la resta d'edificacions de la casa.

Cal fer esment també d'un seguit d'elements arquitectònics de caràcter rural que ara es troben dins del nucli urbà del terme. Cal Roda o Ca l'Hortego (54) i la casa de la Plaça del Cos, 1 i 2 (18) són de tipologia masia, amb la coberta de dos vessants i carener perpendicular a la façana, i és probable que fossin construïdes on hi havia la frontera entre el nucli urbà de la sagrera i el camp al segle XVIII. La darrera, contribueix al caràcter històric de la Plaça d'en Clos (17), que també s'ha fitxat com a un conjunt arquitectònic, les dimensions i proporcions de la qual s'han mantingut des del segle XVIII, quan es va urbanitzar aquesta zona del poble. Uns altres casos destacats de casa rural és el conjunt de les cases del c/ Calvari, 58 (14) i del carrer de

la Palma, 17 (151) . Són allotjaments senzills i sense cap pretensió arquitectònica d'una tipologia ara desapareguda.

També fixat per la seva relació amb el poble rural és l'edifici del carrer Isabel la Catòlica, 18 (82). La façana lateral del carrer de la Sagrera descansa sobre un mur més gruixut i d'aparell constructiu ben diferent, amb base de còdols irregulars, rejuntats amb morter de calç. Són àmpliament susceptibles de ser considerats, potencialment, com a jaciment arqueològic. Una intervenció arqueològica en l'espai de la casa i en el carrer podrien confirmar les teories populars sobre l'emplaçament d'un castell o construcció antiga important en aquesta zona. De fet, l'actual Pla Especial del nucli antic fixa un perímetre d'excavació arqueològica obligatori amb l'església com a centre.

L'església parroquial de Sant Esteve (2) consta com l'edifici més antic del poble, essent l'element del patrimoni immoble de major antiguitat amb un paper rellevant en la vida i en l'estructuració del nucli urbà. D'origen pre-romànic, s'han inventariat independentment dos elements arquitectònics afegits posteriorment, la portalada (29) amb la qual l'entrada medieval va ser enriquida durant el segle XVII, i el campanar (116) que es va reconstruir al final del s. XIX per a suplir la torre vella. Destaquem la presència d'elements singulars com ara les dues possibles moles o pedres pollegueres (62), de mides reduïdes incorporades al mur de tramuntana de l'absis.

L'actual Pla Especial del nucli antic fixa un perímetre d'excavació arqueològica obligatori amb l'església com a centre.

Destaquem les dues columnes antigues (72), procedents de l'altar major destruït durant la Guerra Civil. Aquests elements van ser recuperats i incorporats de nou en els murs de la casa de la rectoria. Altres exemples d'elements arquitectònics incorporats en edificis més moderns són els tres arcs gòtics flamígers a Can Buxó (75), probablement procedents d'una masia del segle XV avui no documentada i la finestra lobulada al carrer de Calvari, 20 (10). Hi ha constància que aquesta última procedeix de la masia, avui desapareguda, de Can Clos Vell.

S'han identificat tres rellotges de sol. El primer, en el carrer estret de la Baixada dels Corbs (99). Aquest rellotge s'ha fixat com a element arquitectònic independent perquè l'edifici no presenta cap interès. En canvi, les descripcions dels altres dos rellotges resten incloses en la mateixa fitxa de l'edifici, Can Buxó (100) i Can Mas (35). És convenient fer esment aquí d'un altre rellotge, en aquest cas, del vell mecanisme del campanar de Sant Esteve del 1894 (8), actualment conservat en el Centre d'Interpretació Molí d'en Rata.

Dues de les famílies de Ripollet conserven arxius amb documents importants sobre la història rural del poble, la Família Padró (69) i la família Gassó. Aquesta darrera conserva la documentació de la finca de Can Buxó (59), adquirida en el 1712. També, alguns documents de la història administrativa de la vila amb la participació en els afers consistorials a partir de l'any 1850. Els arxius de la família Padró permeten fer un seguiment de la construcció del poble i del seu procés d'industrialització a través de les escriptures, rebuts i factures de la bòbila Can Pesseta, anomenada també la bòbila Padró, que es va establir a Can Tiana el 1854, que abans havia estat ubicada a la Plaça del Molí.

3.8.2 L'economia agrícola

Hem al·ludit a la secció anterior les cases rurals com a elements patrimonials de l'època rural de Ripollet. Evidentment són la manifestació més concreta i clara de l'economia agrícola de la vila. En canvi, no s'han detectat elements naturals o paisatgístics que tinguin una relació amb l'antic sistema de producció rural, fins i tot, han desaparegut les feixes i els marges de vinya força distribuïts en una bona part del terme municipal durant els anys cinquanta del segle passat.

Les obres civils que van servir per a proveir d'aigua als camps de conreu no s'han conservat, amb l'excepció de la resclosa de Can Clos (31) i un curt tram de la Sèquia Monar (73). El rec medieval apareix momentàniament al costat de la carretera de Santiga abans de tornar a ser una part de la claveguera municipal. Aquest petit curs de l'antiga sèquia, transcendent en la història de poble, s'hauria de conservar i restaurar.

De fet, l'element que ens recorda millor els vells sistemes de regadiu és el mateix riu Ripoll (96). S'ha inventariat el riu com a zona d'interès natural, els canals i els recs que alimenten. Els actuals horts dels voltants del riu foren creats a partir de la dècada del 1970 substituint una vegetació original de pollancre.

D'eines, estris i altres elements propis del treball agrícola en una associació directa amb l'economia preindustrial, procedents del món de la viticultura, destaquem la col·lecció Casamitjana/Roqueta (132). Trobem també col·leccions conservades a les masies de Can Grasses (41) i Can Mas (121), i un petit recull d'eines a Can Pesseta (27).

Els cups de les propietats de Can Pesseta i Can Grasses (43) s'han inclòs en les respectives fitxes. De premses de vi n'hi ha dues a Can Grasses, una d'elles del s.XVIII o anterior conservades en el mateix celler de la masia, així com la Col·lecció CIP Molí d'en Rata (143). Finalment, s'han conservat alguns carruatges dispersos en masies i alguna col·lecció, destaquem els exemplars de Can Grasses (43), Can Mas (un carro de gos) (35) i la col·lecció Casamitjana/Roqueta (132).

3.8.3 L'aprofitament dels recursos hídrics

Els recursos hídrics del riu van ser utilitzats per a regar als conreus mitjançant una estructura de recs, pous i mines i, tanmateix, el riu havia estat la força motriu pels nombrosos molins. Del riu, ja n'hem parlat, i els mitjans de distribució de les seves aigües estan representats en el Mapa de Patrimoni per les obres civils de la reclosa i la Sèquia. S'han localitzat dues cases a Ripollet amb pou, Can Pesseta (27) i Can Mas (35), l'aigua dels quals servia per a les necessitats domèstiques dels seus habitants. Les mines són túnels o excavacions horitzontals practicades en el sòl fins a trobar l'aqüífer i conduir l'aigua als camps de regadiu o a un dels molins. Per exemple, el molí d'en Rata (37) rebia aigua de la font de la Mina. La desapareguda farga el Martinet, al seu dia va augmentar el cabal de la Sèquia amb una mina, mentre que una altra portava aigua a la font de Can Mas. S'ha localitzat només el túnel que surt a la font del Petricó (24).

Les fonts naturals són elements molt rellevants de la vida del poble i sempre presents en les seves activitats socials i lúdiques, només s'ha localitzat la font del Petricó (24). L'aigua de la font surt d'una mina o túnel de les roques sota el carrer de Sant Sebastià, al mig d'un parc o placeta. No s'ha pogut localitzar la font de Can Tiana de la qual diferents autors han parlat i sembla que ha desaparegut. La font de Can Mas, amb el

seu safareig i la seva bassa, avui desapareguda, tot i que hi ha un projecte per a reconstruir-la.

S'ha optat per fitxar la font pública que tanca l'entrada a la placeta de la Palma (97), que comprèn la intersecció dels carrers de la Palma, del Duc de Tetuan i de la Salut, ja que contribueix a la identitat urbanística d'aquest antic racó del poble.

El patrimoni més important relacionat amb l'aprofitament hidràulic del riu són els molins. Aquests constitueixen un element força particular i transcendent de la història de Ripollet. Malauradament, només se'n conserven dos elements, avui recuperats i convertits amb nous usos: el molí d'en Rata (37) forma part del Complex Cultural Centre d'Interpretació del Patrimoni Local Molí d'en Rata, i el molí d'en Ginestar o Masachs (1) és una oficina de l'ajuntament. L'estudi arqueològic de la planta soterrani d'aquest edifici, portat a terme per CABALLÉ, VALDENEBRO (2006), ha fet palès l'interès històric i tecnològic del molí, i s'ha d'avaluar la possibilitat de muntar una exposició o centre d'interpretació dels molins aprofitant les antigues instal·lacions.

S'han localitzat possibles moles de molins fariners del poble o pedres pollegueres. Com a patrimoni local, les més antigues i significatives es troben incorporades al parament de ponent de l'església parroquial (62); s'ha de pensar que podrien tenir el seu origen en un dels molins fariners de Ripollet del segle XII quan es va aixecar l'absis o bé senzillament es tracte de pedres pollegueres d'algun antic edifici.

Un altre element individual és la xemeneia industrial del molí d'en Buxó (74), últimament anomenat d'en Calvet i ubicada al centre del Parc de la Xemeneia. L'ha conservada l'ajuntament de Ripollet, igual que moltes altres ciutats catalanes, com un símbol de les velles instal·lacions industrials del segle XIX i XX.

Per últim, cal esmentar la casa Can Buxó (22), tot i que no és un molí, va estar sempre molt lligada estretament amb el molí d'en Buxó, avui desaparegut, i que es trobava situat al mur posterior de Can Buxó. En aquest indret trobem elements funcionals o estructurals del molí i del seu sistema hidràulic. El propietari ens va comentar de l'existència d'un espai dins de la casa on hi havia una o més moles exposades al descobert mentre es realitzaven les obres a la casa, avui no accessibles, i d'un canal o rec al soterrani que probablement tenia la funció de viaducte de l'aigua des de la roda hidràulica cap a la Sèquia Monar.

Can Buxó és l'element del patrimoni immoble civil més rellevant del nucli urbà del municipi, una importància reforçada pel bon estat de conservació de la finca, i per la seva documentació, ja comentada en la col·lecció pròpia de la casa (59) que documenta la història de la finca a partir de la seva compra per Joan Buxó l'any 1712.

3.8.4 L'etapa dels estiuejants

Les cases i les torres construïdes per estiuejar són un dels àmbits més importants del mapa de patrimoni. Entre els anys 1865 i els anys cinquanta del segle passat, les cases d'estiueig van suposar un increment en la diversitat dels criteris arquitectònics. Amb el pas del temps, aquestes cases han resistit els corrents de renovació urbana millor que d'altres tipologies arquitectòniques. L'exemple més destacat, sense cap mena de dubte, és Cal Queixalista (26). Una torre d'estiueig amb jardins, força singular en el terme de Ripollet i amb un excel·lent estat de conservació.

Altres cases d'estiueig fixades són presents en diferents zones del terme. Per bé que els estiuejants van preferir trams del carrer de Calvari i la Rambla. Naturalment, moltes de les cases d'estiueig van ser construïdes segons el criteri del nou corrent Modernista, façanes esgrafiades i esculpides, enriquides amb rajoles ceràmiques i ferros forjats. Entre les més espectaculars es troba Cal Magí (71), però també cal esmentar d'altres més modestes com les del c/ de la Bonavista, 7 (40) o c/ de Sant Sebastià, 2 (94) i 10 (95) al barri del Pont Vell, o Can Palau, c/ de les Escoles, 10 (50).

Finalment, val la pena esmentar l'interior de Can Pesseta (27). Tot i no ser una casa d'estiueig ni tampoc de marcat estil modernista, s'ha mantingut la decoració interior de l'època (la dècada del 1880) que comprèn paviments de mosaic, parets i sostres de bigues i revoltos pintats.

3.8.5 La immigració

El flux migratori dels anys 20 va suposar una nova tipologia de vivenda humil d'estil modernista en el barri del Pont Vell i Can Tiana per acollir els nous obrers de l'empresa URALITA.

De les barraques i altres aixoplucs efímers per allotjar molts immigrants arribats a Ripollet durant el flux migratori dels anys 60, no en queden testimonis arquitectònics. Com a manifestació urbanística d'aquesta època, s'ha fitxat el polígon d'habitatges de Can Clos (81), un conjunt d'edificacions molt vinculada a la colònia de treballadors d'Uralita, i promogudes pel govern central per acollir les famílies afectades per la riuada del 1962.

És un patrimoni de caràcter social d'una època d'immigració ràpida i de la falta d'ordenança urbanística, i un exemple de l'arquitectura racionalista que començava a transformar la fisonomia de Ripollet.

3.8.6 La indústria moderna

L'últim dels criteris de selecció que hem definit a l'apartat 2.4. ha estat el de la indústria, l'altra gran protagonista en la transformació d'un poble rural a una ciutat moderna. Finalment, només s'ha optat per a fitxar les últimes tres quadres que queden de la fàbrica d'Uralita (44), construïda a la frontera amb el municipi de Cerdanyola, com a representatiu de la industrialització de Ripollet. Són susceptibles de ser fitxats pel seu interès històric i arquitectònic. La instal·lació del fabricant de fibrociment a Ripollet i Cerdanyola va representar un canvi decisiu en la història dels dos municipis, canviant el rumb de l'economia i creant una nova classe obrera industrial. Cal dir també que el poble de Ripollet ha sofert els efectes de la contaminació química, tant perjudicial per a la salut mediambiental del poble. L'arquitectura de la nova fàbrica també era molt original, d'estètica noucentista, força en boga en el context europeu de l'època.

3.8.7 Altres elements fixats

En aquesta segona part de l'anàlisi global del mapa, fem un resum d'altres elements fixats que no corresponen als criteris de selecció relacionats directament amb la història de Ripollet, o que pertanyen a d'altres tendències col·laterals del patrimoni cultural de la vila.

Entre el patrimoni immoble s'han detectat tres elements arquitectònics públics, l'escola Anselm Clavé (68) al carrer del Sol, l'edifici del Casal de joves (150) i el mercat municipal, rehabilitat fa uns anys com a Teatre Auditori (15), i que ocupa l'espai central de la plaça de l'Onze de Setembre. Dos d'ells (68 i 15) tenen un interès especial pel fet de ser projectes importants de l'administració de la Mancomunitat durant la primera dècada del segle XX, mentre que el Casal de Joves (150) és una antiga casa d'estiueig rehabilitada. La vida cultural i social de Ripollet, amb la seva forta tradició d'associacionisme, es troba representada pel Centre Parroquial (30) a la rambla de Sant Jordi, per la casa de la societat coral 'El Vallès' (18) a la plaça d'en Clos (17), i per l'edifici del Jutjat de Pau (23) al c/ Nou, on s'inaugurava la primera biblioteca pública de Ripollet.

Entre els jaciments arqueològics s'han identificat sis, cinc dels quals ja eren recollits a la Carta Arqueològica del municipi del Servei d'Arqueologia de la Generalitat. Els jaciments Mas Duran (3), Can Tiana (6) i l'anomenat 'Carretera de Ripollet a Santiga Fons de Ripollet' (4), espais avui sense urbanitzar, però en l'emplaçament del jaciment Bòbila Padró (5) es va edificar l'escola CEIP Tiana. Cal anotar que la descripció del jaciment Bòbila Padró a la Carta Arqueològica és incorrecta. La família Padró tenien dues bòbiles. La bòbila on es va realitzar l'excavació va ser la de Can Tiana, i no a "la carretera que porta de Ripollet a Sant Pere de Reixac" com es descriu a la Carta Arqueològica del municipi.

Encara no disposem d'una valoració final de l'excavació del jaciment del Parc dels Pinetons (45) i la recentment intervenció del 2008 en el jaciment conegut com a Pinetons 2 (162). El jaciment del molí d'en Masachs d'en Ginestar (1) gaudeix de la categoria d'element arquitectònic, i els treballs d'investigació encara no han arribat a les seves conclusions. Tots els béns conservats dels jaciments de Ripollet han estat dipositats al Museu d'Història de Sabadell.

Dels elements fixats com a edificis, cal anotar-ne dos de susceptibles de ser considerats com a jaciments arqueològics: l'església parroquial (1), que és l'edifici més antic del municipi, i la casa del carrer d'Isabel la Catòlica, 18 (82), on es poden observar les restes d'antigues construccions associades amb el castell. MOGAS (1983: 33). Amb tot, cal tenir present que l'actual normativa del PERI, ja defineix un perímetre d'especial protecció, que condiciona les llicències d'obres a la realització d'informes de valoració arqueològica.

Ha augmentat notablement la quantitat de monuments públics a Ripollet amb el retorn del govern democràtic. Avui trobem monuments en honor a Neus Català (84), Rafael Casanovas (32), Anselm Clavé (dos: 108 i 131), Emma Maleras (122), Joan Abat (17) i Andreu Solà (36), a les víctimes dels camps de concentració (39), a l'esport (90), la sardana (114), l'agermanament amb el poble francès Avrillè (98), la festa de Sant Antoni Abat (115), i a la riuada del 1962 (113). Altres tres elements són més aviat representatius del món productiu rural, el molí de vent de la bòbila Padró (107) erigit a la plaça de Pere Quart, la mola del molí d'en Ginestar (135) i la premsa de vi (46) ja esmentada.

El treball artístic de Josep Maria Brull compta amb set elements fixats, les seves obres a l'església (21 i 134) i al pavelló municipal (63) dins de la categoria d'objectes, trobem el monument a Anselm Clavé (131) i els mosaics que es troben al Polisportiu Municipal (63), el parc dels Mestres (131) i entre els carrers d'Anselm Clavé i del Padró (25) fixats com a elements urbans. El motiu d'aquesta representativitat és l'estimació del poble de Ripollet a l'artista local de més renom.

Les col·leccions, ja s'ha dit que els objectes patrimonials excavats en els jaciments de la bòbila Padró, Mas Duran i la Carretera de Ripollet a Santiga són dipositats al Museu d'Història de la Ciutat a Sabadell. També s'han fixat com a col·lecció d'objectes els béns cerimonials de l'església parroquial (67), amb l'excepció del Crist i el Salomó del Brull, fixats independentment. Les col·leccions relacionades amb la vida rural ja han estat comentades.

Com a fons documentals s'han detectat importants documents en els arxius municipals de Cerdanyola (128) i Sabadell (79), que acullen documentació històrica general fruit de les connexions administratives entre Ripollet i les dues ciutats, i l'Arxiu de la Corona d'Aragó (80). L'arxiu municipal de Ripollet (83) i la col·lecció es troba en un procés de consolidació. L'Arxiu Nacional de Catalunya (78) conserva arxius de l'artista ripolletenc Andreu Solà així com de dues empreses importants del municipi i el fons de l'associació d'amics del teatre (51).

Les col·leccions privades han estat detectades gràcies als contactes facilitats per l'ajuntament. S'ha realitzat una visita sistemàtica a tots i cadascun dels elements fixats per fer-ne una valoració del seu contingut. Aquesta ha estat una tasca difícil tant per la recerca, la seva localització i valoració tècnica.

Podem percebre un interès generalitzat per la història dels darrers anys al municipi, i cal esmentar la feina dels col·leccionistes, historiadors i periodistes locals. En general no s'han detectat col·leccions privades amb documents de molta antiguitat, amb l'excepció dels arxius de les famílies Padró (69) i Buxó (59). S'ha fixat la col·lecció de partitures de Ripollet Sardanista (103), de les quals Ripollet compta amb 27 dedicades al municipi des del 1975; els fons documentals de la CRAC (65) i el col·lectiu de periodistes EMA (120); trobem un important fons documental a les col·leccions de la Societat Coral 'El Vallès' (70) i Ripollet Sardanista (103), i entre les col·leccions particulars, destaquem la de Miguel Gallego (89), Ramon Martos (58), la Família Boquet Jiménez (91), la de Rosa M. Dumenjó (164). Destaca també la col·lecció documental procedent de les activitats de l'antic Celler Cooperatiu (165) que no ha estat possible descriure amb precisió, però que resultaria en el futur d'un important testimoni de la importància de l'activitat vitivinícola del municipi.

Els fons d'imatges també són força dispersos, malgrat la publicació de diferents compilacions de fotografies antigues de la fisonomia arquitectònica del poble, com la de la col·lecció Martos (58), i de la Revista de Ripollet (119). Hi ha molta gent que guarda petites col·leccions de fotografies o postals originals d'una mateixa temàtica. MARTOS, MIMÓ (1996)

Entre el patrimoni immaterial s'han anotat quatre manifestacions festives de gran participació popular i d'una certa tradició i continuïtat (61, 101, 102 i 105). S'han fixat quatre tradicions populars, la història trista del Boig de la Plaça d'en Clos (118), que la gent del poble recorda des de la seva infantesa, la Llegendà del Llac del Vallès (156), el Romanç de l'assassinat de l'alcalde Josep Clot (157) i el Cabraboc (140). De música i dansa, destaquem el goig (104) que Mossèn Jacint Verdaguer va compondre per a l'església de Sant Esteve en llaor del Santíssim Sacrament, la Col·lecció de partitures de sardanes de Ripollet (103) i el Ball de Gitanes (106).

El patrimoni natural de Ripollet és escàs, conseqüència de la urbanització gairebé completa del terme. En aquest sentit, els elements botànics del municipi no tenen un valor monumental sinó més aviat simbòlic per la seva escassetat. Dels espècimens botànics fitxats, trobem el roure (126) del polisportiu municipal i l'om del Martinet (124), espècimens autòctons relacionats amb la vegetació potencial del terme.

Cal anotar aquí l'herbari de flors i plantes de la Sra. Encarnació Braut, esposa de Josep M. Brull (86), que la dona de l'artista va recollir arreu del poble en la dècada dels anys trenta. Altres espècimens fitxats (109, 110, 111, 112) són tots ells arbres exòtics de caràcter decoratiu, plantats en jardins, parcs i espais públics. No s'han fitxat arbres traslladats a Ripollet des de fora del municipi, com per exemple l'olivera (*Olea europaea*) plantada al costat de l'entrada de la Biblioteca Municipal.

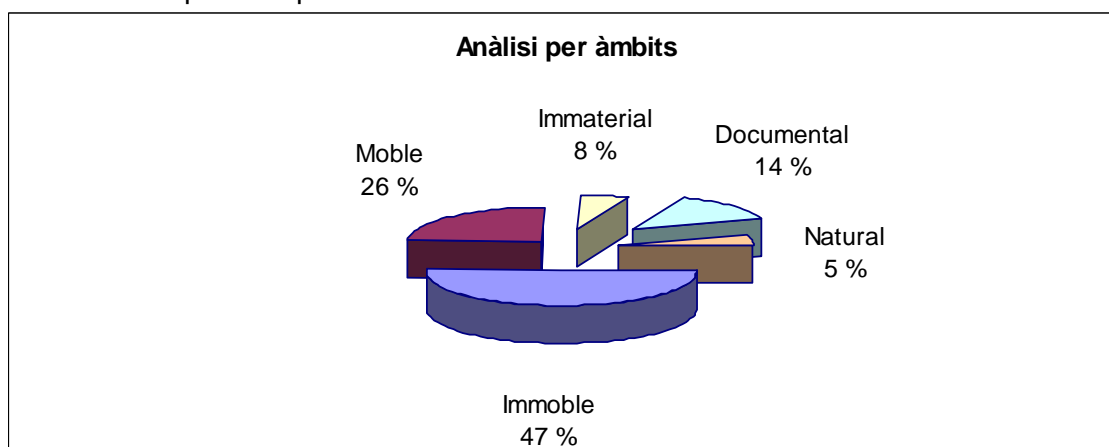
En aquesta situació, la pineda coneguda com el bosc dels Pinetons (76) és l'únic element del paisatge vegetal natural fitxat al municipi. Una altra zona natural rellevant és el riu Ripoll (96), el gran protagonista de la història del poble. Gràcies als esforços durant els darrers anys per a la conservació d'aquest espai del riberenc i de restaurar-lo com a entorn natural, el Ripoll ha recuperat tímidament la seva natura. A causa de la presència de tres espais contigus amb la zona, catalogats per l'ajuntament com a zona de parc al servei d'un o més municipis, existeix la possibilitat d'augmentar aquest valor natural i de protegir el Ripoll de les múltiples agressions mediambientals que pateix.

3.9 Tipologia del patrimoni

El patrimoni inventariat al municipi de Ripollet és variat i s'ha d'encaixar en un context culturalment complex. L'anàlisi de les tipologies patrimonials, haurà de fer-se a través dels conceptes prefixats als quals s'encabeixen els béns.

3.9.1 Anàlisi per àmbits

El patrimoni cultural de Ripollet és principalment de caràcter immoble, amb un total de 79 elements considerats de caràcter arquitectònic o arqueològic d'un total de 167 fitxes, 47,30% del total del patrimoni. A més d'edificis es troba una variada gamma d'elements arquitectònics i urbans com capelles, rellotges de sol, monuments públics, etc. S'han localitzat sis jaciments arqueològics, l'excavació de l'últim coincidint amb el treball de camp del Mapa.

El patrimoni moble té una representació important amb 44 fitxes, amb dos sectors destacats que són elements urbans i les col·leccions d'eines relacionades amb la vida rural. El patrimoni moble representa el 26,34 % de tot el patrimoni.

El patrimoni documental es troba representat per 23 fons. En total representa el 13,77% del total.

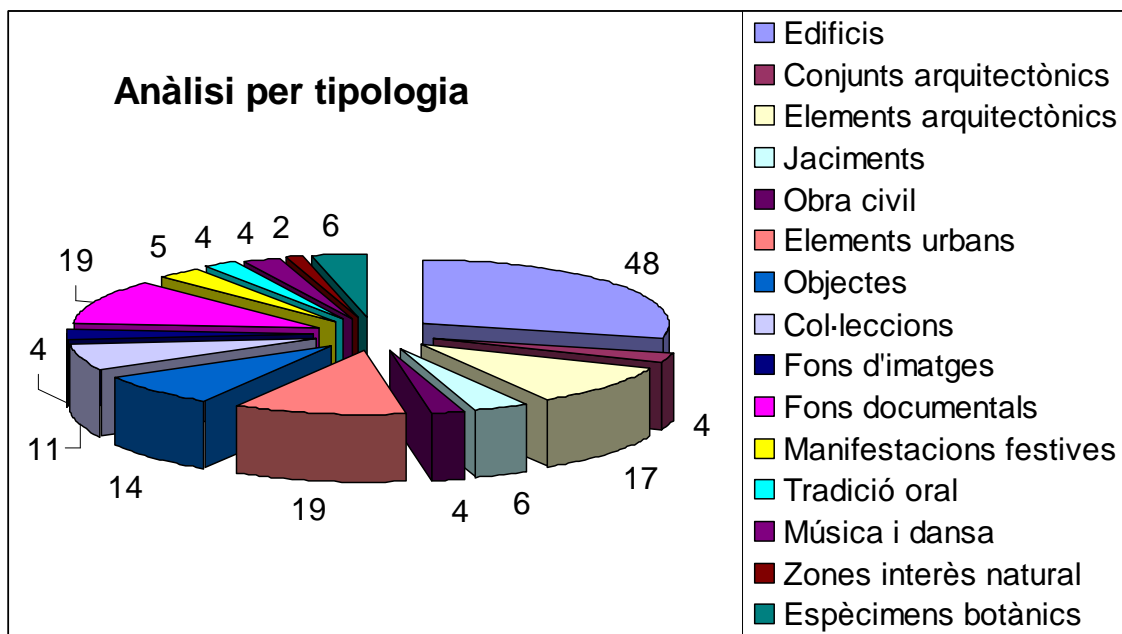
El patrimoni immaterial representa el 7,78 % del total del patrimoni, o 13 fitxes, entre elles les cinc festes populars que s'han optat a fixar entres les nombroses activitats socials i associatives que tenen lloc cada any a la vila, per ser les millors implantades i de més llarga tradició.

La quantitat i el caràcter del patrimoni natural fixat és característic d'un municipi amb un paisatge urbanitzat. El patrimoni natural agrícola del conreu i regadiu de terres, conseqüència de segles d'ocupació humana, és quasi inexistent si descartem els horts a la ribera del riu Ripoll. El riu i el bosc dels Pinetons són els dos entorns naturals al Mapa; la resta dels elements fixats són arbres aïllats de valor paisatgístic o monumental però plantats des de fa pocs anys. Amb un total de 8 indrets considerats patrimoni natural, aquest tipus de patrimoni representa el 4,79 % del total inventariat.

3.9.2 Anàlisi per tipologia

Una anàlisi per tipologies permet un acostament més real a la naturalesa del patrimoni del municipi.

Dins de l'àmbit de patrimoni immoble trobem dues tipologies que dominen la major part dels elements fixats, els edificis i els elements arquitectònics.

Del total de les 167 fitxes, 48 resten incloses dins la tipologia d'*edificis*, suposant el 28,74% del total d'elements fixats. Gairebé el 90% dels edificis inventariats es troben concentrats al nucli antic de la vila, una distribució que permet, de forma immediata, fer-se una idea de quin tipus de patrimoni predomina al municipi. De fet, disset dels edificis fixats són del segle XX, i un anàlisi dels estils més freqüents ens indica la importància de les cases d'estiu: El Modernisme (10), el Noucentisme (6), i els diferents estils historicistes com el neogòtic o el neoromànic. És una tendència sorprenent, ja que normalment no es veu Ripollet com un poble típic d'estiuejants. Tanmateix, vuit de les cases classificades com a obra popular pertanyen a les estructures d'edificis més antics.

La tipologia d'*elements arquitectònics* és la segona més nombrosa del Mapa, amb 17 fitxes. Entre aquesta segona tipologia es comença a veure el poble preindustrial ocultat, amb rellotges de sol i unes antigues pedres aprofitades com a elements decoratius a les façanes d'edificis més moderns. En termes absoluts significa el 10.17% del total del patrimoni.

De *conjunts arquitectònics*, se n'han identificat quatre elements, aquests representen un 2,39 % del total. Podem localitzar la Plaça d'en Clos en els mapes de la vila del segle XVIII i la seva fisonomia resta molt similar a la de l'època. S'han fixat les tres últimes quadres de la fàbrica Uralita que pertanyen al municipi pel seu valor estilístics industrials. D'altra banda, La façana de Ripollet presenta un valor paisatgístic important que representava la imatge popular del municipi durant bona part del segle XX. Finalment, el polígon d'habitatges Can Clos consta d'un grup integrat de cinc blocs de pisos.

El total de *jaciments* arqueològics són sis, representant un 3,59 % del total. En quatre dels casos es tracta de jaciments prehistòrics, amb una trobada important d'objectes arqueològics en el jaciment de la bòbila Padró. La prospecció i la subsegüent excavació al Parc dels Pinetons, durant l'any 2007, i del jaciment dels Pinetons 2, durant el 2008, posa de manifest que és una zona fèrtil en aquest tipus de vestigis arqueològics. No podem descartar la possibilitat futura de noves troballes d'aquesta cronologia al municipi.

Com a *obra civil* s'han detectat 4 elements. Dos d'ells vinculats a l'antic sistema de gestió dels recursos hídrics i hidràulics del terme, la resclosa de Can Clos i la Sèquia Monar i un tercer element vinculat amb la xarxa viària. En aquest sentit, es conserva un dels camins històrics del municipi, el camí de la Serra entre Montcada i Reixac i Santa Perpetua, avui frontera dels límits municipals actuals.

Com a *patrimoni moble* s'ha fitxat un seguit de 19 *elements urbans*, la qual cosa representa un 11,37 % del total d'elements. Tots els elements mobles fitxats són monuments públics, la majoria instal·lats a la ciutat des de fa pocs anys. Destaquen uns elements del passat industrial de la ciutat, el molí de vent de la bòbila Padró i la premsa de vi a la plaça dels Vinaters. La xemeneia del molí d'en Calvet, fitxat com a element arquitectònic, i la mola a la plaça Lluís Millet.

La tipologia més diversificada és la d'*objectes*, tot i que només s'han fitxat 14 elements. Dues són obres d'art d'en Josep Mª Brull (les altres obres seves s'han classificat com a elements urbans); la resta són els gegants i el Poll Foll, el rellotge del campanar, l'animal heràldic de Can Buxó i la mola de la plaça Lluís Millet i el carruatge funerari de la funerària Montserrat Truyols. En valors absoluts representa el 8,38 % del total.

El patrimoni documental el trobem en els *fons documentals* i administratius de l' arxiu històric, en les petites col·leccions personals i familiars, i en els fons de les associacions privades i públiques. Gran part dels fons documental i administratiu del municipi van ser cremats ambdues guerres, la Guerra de Francès (1808-1814) i en la Guerra Civil (1936-1939). S'han detectat 19 elements fitxats i un element del *fons bibliogràfic* format per les partitures de les sardanes de Ripollet. En valors absoluts, el fons documental representen el 11,37 % del patrimoni.

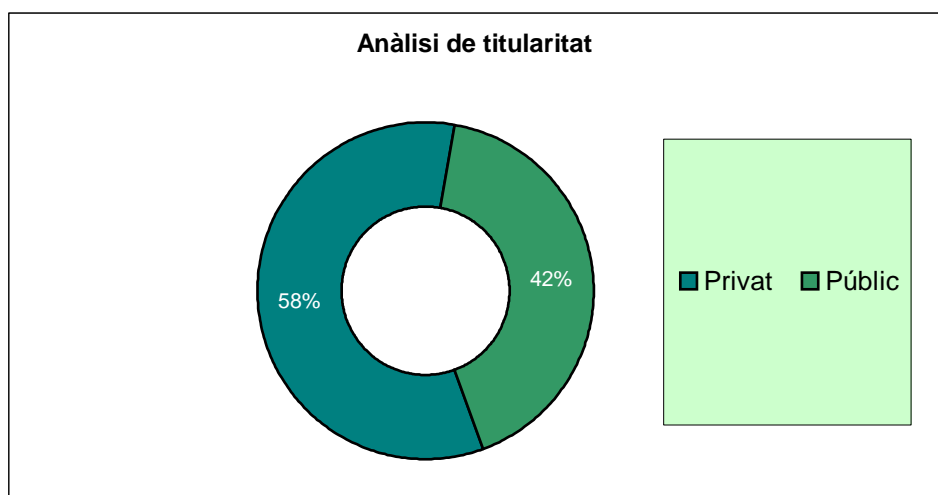
De *fons d'imatge*, se n'han pogut localitzar 4 fons importants. Dos són obra de fotògrafs professionals locals i en aquest context destaquem la col·lecció Escursell, avui dipositada a l'Arxiu Històric de Cerdanyola.

El patrimoni immaterial resta representat per les manifestacions festives, la tradició oral i la música i dansa. Les *manifestacions festives* d'origen religiós i civil se n'han detectat cinc elements; com a *tradició oral* trobem quatre *llegendes* i com a *música i dansa* quatre més, el goig de Verdaguer i el Ball de Gitanes, i les partitures de sardanes i l'himne de Ripollet.

El patrimoni natural es troba format en la seva majoria per sis *espècimens botànics*, plantats en gran mesura per l'ajuntament als espais públics. Només han estat localitzades dues zones d'interès natural, la plantació de pins en el parc dels Pinetons, i el riu Ripoll i les seves gleres. La manca de terrenys de conreu és notable.

3.9.3 Anàlisi per titularitat

La titularitat del patrimoni de Ripollet es reparteix més o menys per igual entre pública i privada. El caràcter públic del patrimoni inclou tots els edificis dels serveis municipals, els elements urbans i espècimens botànics, així com tot el patrimoni immaterial, és a dir, bàsicament les manifestacions festives. El patrimoni privat comprèn majoritàriament els edificis privats i els elements arquitectònics. La titularitat del patrimoni de Ripollet es reparteix a raó de 41% / 59% entre el públic i el privat.

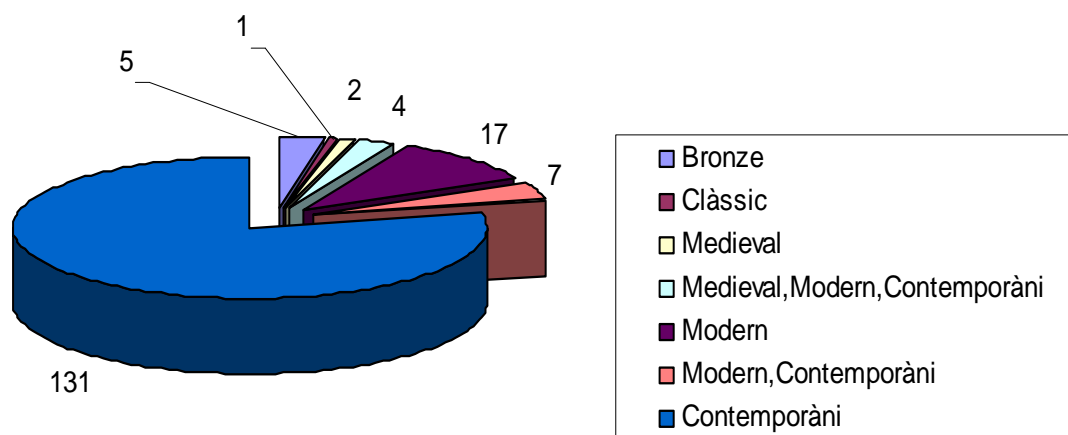

3.9.4 Anàlisi de l'estat de conservació

L'estat de conservació del patrimoni cultural és bàsicament bo en un 80% del total dels casos. Un 15% s'ha considerat en estat regular i només un 5% en estat dolent. En l'últim grup hi trobem quatre cases, la Sèquia Monar i la resclosa de Can Clos, un rellotge de sol i un fons documental.

3.9.5 Anàlisi per cronologia

Cronològicament la major part del patrimoni del terme de Ripollet és modern i contemporani, suposa el 94,57 % de tot el patrimoni, com és de suposar donades les transformacions recents de la vila. L'església a part, el conjunt arquitectònic més antic és la masia Can Grasses, seguit per Can Buxó.

Es fa notar el patrimoni prehistòric de Ripollet, que compren els jaciments del bronze i les col·leccions de les troballes dipositades al Museu d'Història de Sabadell.

Estilísticament, destaca la forta presència al patrimoni immoble de Ripollet d'aquells estils arquitectònics de la fi del segle XIX i principi del segle XX associats amb la renovació dels criteris de disseny del període - modernisme, eclecticisme, noucentisme, etcètera. D'una banda, aquesta situació és una conseqüència de la potencialitat de Ripollet com a zona de residencial per l'estiu. Però també s'ha de suposar que han sobreviscut aquests edificis emblemàtics per la qualitat de la seva arquitectura. Gràcies a aquesta circumstància, s'han vist no només les grans torres com Can Masachs, la torre Mingrat o la torre de l'Argentera rehabilitades per a usos públics, sinó també altres cases modernistes més modestes com les que es troben als carrers de Sant Sebastià, Bonavista o les Escoles.

4 LLISTAT D'ELEMENTS FITXATS

Han estat inclosos dins del Mapa de Patrimoni un total de 167 elements inventariats com a patrimoni cultural. A continuació us oferim diferents llistats en funció de la seva ordenació numèrica, tipològica i onomàstica dels elements detectats.

4.1 Llistat per ordenació numèrica

Núm. Fitxa	Denominació	Codi	Àmbit	Tipologia
1	MOLÍ D'EN MASACHS (MOLÍ D'EN GINESTAR)	11	Patrimoni immoble	Edifici
2	ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE DE RIPOLLET	11	Patrimoni immoble	Edifici
3	MAS DURAN	14	Patrimoni immoble	Jaciment
4	CARRETERA DE RIPOLLET A SANTIGA 'FONS DE RIPOLLET'	14	Patrimoni immoble	Jaciment
5	BÒBILA PADRÓ	14	Patrimoni immoble	Jaciment
6	CAN TIANA	14	Patrimoni immoble	Jaciment
7	CAL BIEL	11	Patrimoni immoble	Edifici
8	RELOTGE DEL CAMPANAR DE L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE	22	Patrimoni moble	Objecte
9	RAJOLES CERÀMIQUES DE LA CASA DEL C/ CALVARI, 20-22	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
10	FINESTRA DE LA CASA DEL C/ CALVARI, 20-22	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
11	CAN BERTRAN O CAN FOYÉ	11	Patrimoni immoble	Edifici
12	LA VALENCIANA, CAL MATXAMARRO	11	Patrimoni immoble	Edifici
13	CAL MUÇ	11	Patrimoni immoble	Edifici
14	CASA DEL C/ CALVARI, 58	11	Patrimoni immoble	Edifici
15	TEATRE AUDITORI MUNICIPAL	11	Patrimoni immoble	Edifici
16	CASA DE LA PLAÇA ONZE DE SETEMBRE, 12	11	Patrimoni immoble	Edifici
17	PLAÇA D'EN CLOS	12	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
18	CASA DE LA SOCIETAT CORAL "EL VALLÈS"	11	Patrimoni immoble	Edifici
19	CASA AL C/ DE LA SALUT, 16	11	Patrimoni immoble	Edifici
20	CASA COL·LEGI DE LES GERMANES DOMINIQUE	11	Patrimoni immoble	Edifici
21	CREU AMB CRIST A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL	22	Patrimoni moble	Objecte

22	CAN BUXÓ	11	Patrimoni immoble	Edifici
23	JUTJAT DE PAU	11	Patrimoni immoble	Edifici
24	FONT DEL PETRICÓ	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
25	MURAL MOSAIC ROMÀ AL XAMFRÀ ENTRE C/ PADRO I C/ ANSELM CLAVÉ	21	Patrimoni moble	Element urbà
26	CAL QUEIXALISTA	11	Patrimoni immoble	Edifici
27	CAN PESSETA	11	Patrimoni immoble	Edifici
28	TORRE MINGRAT	11	Patrimoni immoble	Edifici
29	PORTALADA DE L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE DE RIPOLLET	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
30	CENTRE PARROQUIAL	11	Patrimoni immoble	Edifici
31	RESCLOSA DE CAN CLOS	15	Patrimoni immoble	Obra civil
32	MONUMENT EN HONOR A RAFAEL CASANOVES A LA PLAÇA ONZE DE SETEMBRE	21	Patrimoni moble	Element urbà
33	TORRE DE L'ARGENTERA	11	Patrimoni immoble	Edifici
34	COMPLEX PANORÀMIC 'LA FAÇANA DE RIPOLLET'	12	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
35	CAN MAS	11	Patrimoni immoble	Edifici
36	MONUMENT A ANDREU SOLÀ	21	Patrimoni moble	Element urbà
37	MOLÍ D'EN RATA	11	Patrimoni immoble	Edifici
38	FONT A CAN BONIQUET	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
39	MONUMENT VÍCTIMS CAMPS CONCENTRACIÓ NAZIS	21	Patrimoni moble	Element urbà
40	CASA DEL C/ BONA VISTA, 7	11	Patrimoni immoble	Edifici
41	COL·LECCIÓ D'EINES DE CAMP DE CAN GRASSES	23	Patrimoni moble	Col·lecció
42	COLUMNES DE FERRO COLAT DE L'ANTIC CASINO	22	Patrimoni moble	Objecte
43	CAN GRASSES	11	Patrimoni immoble	Edifici
44	NAUS DE L'ANTIGA FÀBRICA URALITA	12	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
45	JACIMENT DEL PARC DELS PINETONS	14	Patrimoni immoble	Jaciment
46	PREMSA DE VI A LA PLAÇA DELS VINATERS	21	Patrimoni moble	Element urbà
47	CAN MASACHS	11	Patrimoni immoble	Edifici

48	CASA DEL C/ CALVARI, 15	11	Patrimoni immoble	Edifici
49	CAPELLA DE CAN GRASSES	11	Patrimoni immoble	Edifici
50	CAN PALAU	11	Patrimoni immoble	Edifici
51	FONS ASSOCIACIÓ AMICS DEL TEATRE	32	Patrimoni documental	Fons documental
52	CAN BONIQUET	11	Patrimoni immoble	Edifici
53	CASA DEL C/ ANSELM CLAVÉ, 17	11	Patrimoni immoble	Edifici
54	CAL RODA / CA I'HORTEGO	11	Patrimoni immoble	Edifici
55	CAL DR. FIGAROLA	11	Patrimoni immoble	Edifici
56	COL·LECCIÓ DE MAPES DEL DEPARTAMENT D'URBANISME i OBRES PARTICULARS	32	Patrimoni documental	Fons documental
57	INSCRIPCIÓ A LA FAÇANA DE CA LA TIA JOVE	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
58	FONS D'IMATGES DE RAMON MARTOS	31	Patrimoni documental	Fons imatges
59	FONS DOCUMENTAL DE LA FAMÍLIA BUXÓ	32	Patrimoni documental	Fons documental
60	CAN CALPENA	11	Patrimoni immoble	Edifici
61	FESTA DE SANT ANTONI ABAT	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
62	DUES MOLES A L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
63	MONUMENT A L'ATLETA	21	Patrimoni moble	Element urbà
64	CAMÍ DE LA SERRA	15	Patrimoni immoble	Obra civil
65	FONS DOCUMENTAL DE LA CRAC	32	Patrimoni documental	Fons documental
66	CASA DEL C/ VERGE DE MONTSERRAT, 72	11	Patrimoni immoble	Edifici
67	COL·LECCIÓ LITÚRGICA DE L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE DE RIPOLLET	23	Patrimoni moble	Col·lecció
68	CEIP ANSELM CLAVÉ	11	Patrimoni immoble	Edifici
69	FONS DOCUMENTAL FAMÍLIA PADRÓ	32	Patrimoni documental	Fons documental
70	FONS DOCUMENTAL DE LA SOCIETAT CORAL 'EL VALLÈS'	32	Patrimoni documental	Fons documental
71	CAL MAGÍ	11	Patrimoni immoble	Edifici
72	DUES COLUMNES A LA CASA PARROQUIAL	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
73	SÈQUIA MONAR	15	Patrimoni immoble	Obra civil

74	XEMENÈIA DEL MOLÍ D'EN CALVET	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
75	FINESTRES I PORTALADA A CAN BUXÖ	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
76	BOSC DELS PINETONS	51	Patrimoni natural	Zones d'interès
77	CAPELLA A CAN BUXÓ	11	Patrimoni immoble	Edifici
78	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA	32	Patrimoni documental	Fons documental
79	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL	32	Patrimoni documental	Fons documental
80	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU DE LA CORONA D'ARAGÓ	32	Patrimoni documental	Fons documental
81	CAN CLOS / PISOS DEL SINDICAT	12	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
82	CASA DEL C/ ISABEL LA CATÒLICA, 18	11	Patrimoni immoble	Edifici
83	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU ADMINISTRATIU DE L'AJUNTAMENT DE RIPOLLET	32	Patrimoni documental	Fons documental
84	MONUMENT A NEUS CATALÀ	21	Patrimoni moble	Element urbà
85	ESCULTURA A CAN BUXÓ	22	Patrimoni moble	Objecte
86	HERBARI BRULL- BRAUT	23	Patrimoni moble	Col·lecció
87	CASA DEL C/ CALVARI, 46	11	Patrimoni immoble	Edifici
88	ENTRADA DEL CARRER GENERAL PRIM, 6	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
89	FONS DOCUMENTAL MIGUEL GALLEGO	32	Patrimoni documental	Fons documental
90	MONUMENT A L'ESPORT I ALS NENS	21	Patrimoni moble	Element urbà
91	COL·LECCIÓ DE LA FAMÍLIA BOQUET JIMÉNEZ	23	Patrimoni moble	Col·lecció
92	CASA DEL C/ ISABEL LA CATÒLICA, 7	11	Patrimoni immoble	Edifici
93	CASA PARROQUIAL	11	Patrimoni immoble	Edifici
94	CASA DEL C/ SANT SEBASTIÀ, 2	11	Patrimoni immoble	Edifici
95	CASA DEL C/ SANT SEBASTIÀ, 10	11	Patrimoni immoble	Edifici
96	RIU RIPOLL	51	Patrimoni natural	Zones d'interès
97	FONT PUBLICA A LA PLACETA LA PALMA	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
98	MONUMENT DE L'AGERMANAMENT AMB AVRILLÈ	21	Patrimoni moble	Element urbà
99	RELOTGE DE SOL A LA BAIXADA DELS CORBS	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic

100	RELOTGE DE SOL A CAN BUXÓ	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
101	FESTA MAJOR	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
102	FESTA DE CAMELLES	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
103	PARTITURES DE LES SARDANES DE RIPOLLET	44	Patrimoni immaterial	Música i dansa
104	GOIG EN LLOAR DEL SANTÍSSIM SACRAMENT	44	Patrimoni immaterial	Música i dansa
105	FESTA DE CORPUS CHRISTI	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
106	BALL DE GITANES	44	Patrimoni immaterial	Música i dansa
107	MOLÍ DE VENT	21	Patrimoni moble	Element urbà
108	PLACA COMMEMORATIVA A ANSELM CLAVÉ	21	Patrimoni moble	Element urbà
109	PALMERA AL CARRER BALMES	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
110	XIPRER DE L'ENTRADA DEL CEMENTIRI	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
111	TROANA A CAN MASACHS	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
112	LLOSER AL COSTAT DE L'AJUNTAMENT	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
113	MONUMENT ' LA LLEVANTADA'	21	Patrimoni moble	Element urbà
114	MONUMENT A LA SARDANA	21	Patrimoni moble	Element urbà
115	MONUMENT A LA FESTA DE SANT ANTONI ABAT I ELS TRES TOMBS	21	Patrimoni moble	Element urbà
116	CAMPANAR DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
117	ESGRAFIATS A CAN ROSITO	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
118	LLEGENDA DEL BOIG DE LA PLAÇA D'EN CLOS	43	Patrimoni immaterial	Tradició oral
119	FONS D'IMATGES DE LA REVISTA DE RIPOLLET	31	Patrimoni documental	Fons imatges
120	FONS DOCUMENTAL D'EMA PUBLICACIONS	32	Patrimoni documental	Fons documental
121	COL·LECCIÓ D'EINES DE CAMP DE CAN MAS	23	Patrimoni moble	Col·lecció
122	MONUMENT A EMMA MALERAS	21	Patrimoni moble	Element urbà
123	FONS DOCUMENTAL DEL JUTJAT DE PAU	32	Patrimoni documental	Fons documental
124	OM DEL MARTINET	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
125	COL·LECCIÓ D'EINES DE FERRER	23	Patrimoni moble	Col·lecció

126	ROURE AL SUD DEL C/ DE MAGALLANES ROURE ENTRE CARRER DE MAGALLANES I LA CARRETERA DE SANTIGA	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
127	MONUMENT A JOAN ABAT	21	Patrimoni moble	Element urbà
128	FONS DE L'ARXIU MUNICIPAL DE CERDANYOLA DEL VALLÈS	23	Patrimoni moble	Col·lecció
129	COL·LECCIÓ FOTOGRÀFICA SERRANO	31	Patrimoni documental	Fons imatges
130	COL·LECCIÓ FOTOGRÀFICA ESCURSELL	31	Patrimoni documental	Fons imatges
131	MONUMENT A ANSELM CLAVÉ	21	Patrimoni moble	Element urbà
132	COL·LECCIÓ D'EINES DE CAMP CASAMITJANA/ROQUET	23	Patrimoni moble	Col·lecció
133	COL·LECCIÓ DE PREMSES D'IMPRESA	23	Patrimoni moble	Col·lecció
134	BALDAQUÍ DE L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE	22	Patrimoni moble	Objecte
135	MOLA A LA PLAÇA LLUÍS MILLET	22	Patrimoni moble	Objecte
136	RAJOLES AL PARC DELS MESTRES	21	Patrimoni moble	Element urbà
137	FONS DOCUMENTAL DE PERE MIQUEL i BAQUÉS	32	Patrimoni documental	Fons documental
138	FONS DOCUMENTAL DOMÈNECH TORRAS I PUIG	32	Patrimoni documental	Fons documental
139	FONT HOMENATGE A JOAN MARAGALL MONUMENT A JOAN MARAGALL	21	Patrimoni moble	Element urbà
140	LLEGENDA DEL CABRABOC	43	Patrimoni immaterial	Tradició oral
141	GEGANTS DE RIPOLLET	22	Patrimoni moble	Objecte
142	FONS DOCUMENTAL PALAU CODONYERS	32	Patrimoni documental	Fons documental
143	COL·LECCIÓ DEL CIP MOLÍ D'EN RATA	23	Patrimoni moble	Col·lecció
144	EL POLL FOLL	22	Patrimoni moble	Objecte
145	CAPELLA DEL COL·LEGI DE LES GERMANES DOMINIQUES	11	Patrimoni immoble	Edifici
146	ESTÀTUA DE SANT ESTEVE	22	Patrimoni moble	Objecte
147	ESTÀTUA DE SANTA LLÚCIA	22	Patrimoni moble	Objecte
148	HIMNE DE RIPOLLET	44	Patrimoni immaterial	Música i dansa
149	FONS MOBLE DE L'ESCUPTOR JOSEP M.BRULL	22	Patrimoni moble	Objecte
150	CASAL DE JOVES	11	Patrimoni immoble	Edifici
151	CASA DEL CARRER PALMA, 17	11	Patrimoni immoble	Edifici

152	REPARTIMENT DE LA COCA DE SANT ANTONI	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
153	PLACA DE CAN MAS	15	Patrimoni immoble	Obra civil
154	FIGURA DEL CABRABOC	22	Patrimoni moble	Objecte
155	TORRE DE L'AIGUA	11	Patrimoni immoble	Edifici
156	LLEGENDA DEL LLAC DEL VALLÈS	43	Patrimoni immaterial	Tradicció oral
157	ROMANÇ DE L'ASSASSINAT DE L'ALCALDE JOSEP CLOT	43	Patrimoni immaterial	Tradicció oral
158	COL·LECCIÓ DE CERÀMICA ROSA M.DUMENJÓ	23	Patrimoni moble	Col·lecció
159	PORTES DE LA CASA DEL CARRER ANSELM CLAVÉ, 22	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
160	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU DIOCESÀ DE BARCELONA	32	Patrimoni documental	Fons documental
161	CASA DEL CARRER CONCÒRDIA, 2	11	Patrimoni immoble	Edifici
162	JACIMENT DELS PINETONS 2	14	Patrimoni immoble	Jaciment
163	TALLA DE CRIST CRUCIFICAT	22	Patrimoni moble	Objecte
164	FONS DOCUMENTAL ROSA M.DUMENJÓ	32	Patrimoni documental	Fons documental
165	FONS DOCUMENTAL DEL SINIDICAT AGRÍCOLA DE RIPOLLET	32	Patrimoni documental	Fons documental
166	CARRUATGE FUNERARI	22	Patrimoni moble	Objecte
167	GARATGE D'EN FATJÓ	11	Patrimoni immoble	Edifici

4.2 Llistat per ordenació tipològica

Núm. Fitxa	Denominació	Codi	Àmbit	Tipologia
132	COL·LECCIÓ D'EINES DE CAMP CASAMITJANA/ROQUET	23	Patrimoni moble	Col·lecció
125	COL·LECCIÓ D'EINES DE FERRER	23	Patrimoni moble	Col·lecció
124	COL·LECCIÓ DE CARROS SILVESTRE PÉREZ	23	Patrimoni moble	Col·lecció
158	COL·LECCIÓ DE CERÀMICA ROSA M.DUMENJÓ	23	Patrimoni moble	Col·lecció
91	COL·LECCIÓ DE LA FAMÍLIA BOQUET JIMÉNEZ	23	Patrimoni moble	Col·lecció
41	COL·LECCIÓ D'EINES DE CAMP DE CAN GRASSES	23	Patrimoni moble	Col·lecció

121	COL·LECCIÓ D'EINES DE CAMP DE CAN MAS	23	Patrimoni moble	Col·lecció
143	COL·LECCIÓ DEL CIP MOLÍ D'EN RATA	23	Patrimoni moble	Col·lecció
67	COL·LECCIÓ LITÚRGICA DE L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE DE RIPOLLET	23	Patrimoni moble	Col·lecció
133	COL·LECCIÓ DE PREMSES D'IMPRESA	23	Patrimoni moble	Col·lecció
128	FONS DE L'ARXIU MUNICIPAL DE CERDANYOLA DEL VALLÈS	23	Patrimoni moble	Col·lecció
86	HERBARI BRULL- BRAUT	23	Patrimoni moble	Col·lecció
81	CAN CLOS / PISOS DEL SINDICAT	12	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
34	COMPLEX PANORÀMIC 'LA FAÇANA DE RIPOLLET'	12	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
44	NAUS DE L'ANTIGA FÀBRICA URALITA	12	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
17	PLAÇA D'EN CLOS	12	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
7	CAL BIEL	11	Patrimoni immoble	Edifici
55	CAL DR. FIGAROLA	11	Patrimoni immoble	Edifici
71	CAL MAGÍ	11	Patrimoni immoble	Edifici
13	CAL MUÇ	11	Patrimoni immoble	Edifici
26	CAL QUEIXALISTA	11	Patrimoni immoble	Edifici
54	CAL RODA / CA L'HORTEGO	11	Patrimoni immoble	Edifici
11	CAN BERTRAN O CAN FOYÉ	11	Patrimoni immoble	Edifici
52	CAN BONIQUET	11	Patrimoni immoble	Edifici
22	CAN BUXÓ	11	Patrimoni immoble	Edifici
60	CAN CALPENA	11	Patrimoni immoble	Edifici
43	CAN GRASSES	11	Patrimoni immoble	Edifici
35	CAN MAS	11	Patrimoni immoble	Edifici
47	CAN MASACHS	11	Patrimoni immoble	Edifici
50	CAN PALAU	11	Patrimoni immoble	Edifici
27	CAN PESSETA	11	Patrimoni immoble	Edifici
77	CAPELLA A CAN BUXÓ	11	Patrimoni immoble	Edifici

49	CAPELLA DE CAN GRASSES	11	Patrimoni immoble	Edifici
145	CAPELLA DEL COL·LEGI DE LES GERMANES DOMINIQUES	11	Patrimoni immoble	Edifici
19	CASA AL C/ DE LA SALUT, 16	11	Patrimoni immoble	Edifici
20	CASA COL·LEGI DE LES GERMANES DOMINIQUES	11	Patrimoni immoble	Edifici
16	CASA DE LA PLAÇA ONZE DE SETEMBRE, 12	11	Patrimoni immoble	Edifici
18	CASA DE LA SOCIETAT CORAL "EL VALLÈS"	11	Patrimoni immoble	Edifici
14	CASA DEL C/ CALVARI, 58	11	Patrimoni immoble	Edifici
53	CASA DEL C/ ANSELM CLAVÉ, 17	11	Patrimoni immoble	Edifici
40	CASA DEL C/ BONAVISTA, 7	11	Patrimoni immoble	Edifici
48	CASA DEL C/ CALVARI, 15	11	Patrimoni immoble	Edifici
87	CASA DEL C/ CALVARI, 46	11	Patrimoni immoble	Edifici
151	CASA DEL CARRER PALMA, 17	11	Patrimoni immoble	Edifici
82	CASA DEL C/ ISABEL LA CATÒLICA, 18	11	Patrimoni immoble	Edifici
92	CASA DEL C/ ISABEL LA CATÒLICA, 7	11	Patrimoni immoble	Edifici
95	CASA DEL C/ SANT SEBASTIÀ, 10	11	Patrimoni immoble	Edifici
94	CASA DEL C/ SANT SEBASTIÀ, 2	11	Patrimoni immoble	Edifici
66	CASA DEL C/ VERGE DE MONTSERRAT, 72	11	Patrimoni immoble	Edifici
161	CASA DEL CARRER CONCÒRDIA, 2	11	Patrimoni immoble	Edifici
93	CASA PARROQUIAL	11	Patrimoni immoble	Edifici
150	CASAL DE JOVES	11	Patrimoni immoble	Edifici
68	CEIP ANSELM CLAVÉ	11	Patrimoni immoble	Edifici
30	CENTRE PARROQUIAL	11	Patrimoni immoble	Edifici
2	ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE DE RIPOLLET	11	Patrimoni immoble	Edifici
167	GARATGE D'EN FATJÓ	11	Patrimoni immoble	Edifici
23	JUTJAT DE PAU	11	Patrimoni immoble	Edifici
12	LA VALENCIANA, CAL MATXAMARRO	11	Patrimoni immoble	Edifici

1	MOLÍ D'EN MASACHS (MOLÍ D'EN GINESTAR)	11	Patrimoni immoble	Edifici
37	MOLÍ D'EN RATA	11	Patrimoni immoble	Edifici
15	TEATRE AUDITORI MUNICIPAL	11	Patrimoni immoble	Edifici
155	TORRE DE L'AIGUA	11	Patrimoni immoble	Edifici
33	TORRE DE L'ARGENTERA	11	Patrimoni immoble	Edifici
28	TORRE MINGRAT	11	Patrimoni immoble	Edifici
116	CAMPANAR DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
72	DUES COLUMNES A LA CASA PARROQUIAL	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
62	DUES MOLES A L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
88	ENTRADA DEL CARRER GENERAL PRIM, 6	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
117	ESGRAFIATS A CAN ROSITO	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
10	FINESTRA DE LA CASA DEL C/ CALVARI, 20-22	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
75	FINESTRES I PORTALADA A CAN BUXÓ	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
38	FONT A CAN BONIQUET	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
24	FONT DEL PETRICÓ	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
97	FONT PUBLICA A LA PLACETA LA PALMA	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
57	INSCRIPCIÓ A LA FAÇANA DE CA LA TIA JOVE	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
29	PORTALADA DE L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE DE RIPOLLET	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
159	PORTES DE LA CASA DEL CARRER ANSELM CLAVÉ, 22	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
9	RAJOLS CERÀMIQUES DE LA CASA DEL C/ CALVARI, 20-22	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
100	RELOTGE DE SOL A CAN BUXÓ	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
99	RELOTGE DE SOL A LA BAIXADA DELS CORBS	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
74	XEMENÈIA DEL MOLÍ D'EN CALVET	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
139	FONT HOMENATGE A JOAN MARAGALL MONUMENT A JOAN MARAGALL	21	Patrimoni moble	Element urbà
107	MOLÍ DE VENT	21	Patrimoni moble	Element urbà
63	MONUMENT A L'ATLETA	21	Patrimoni moble	Element urbà

113	MONUMENT ' LA LLEVANTADA'	21	Patrimoni moble	Element urbà
36	MONUMENT A ANDREU SOLÀ	21	Patrimoni moble	Element urbà
131	MONUMENT A ANSELM CLAVÉ	21	Patrimoni moble	Element urbà
122	MONUMENT A EMMA MALERAS	21	Patrimoni moble	Element urbà
127	MONUMENT A JOAN ABAT	21	Patrimoni moble	Element urbà
115	MONUMENT A LA FESTA DE SANT ANTONI ABAT I ELS TRES TOMBS	21	Patrimoni moble	Element urbà
114	MONUMENT A LA SARDANA	21	Patrimoni moble	Element urbà
90	MONUMENT A L'ESPORT I ALS NENS	21	Patrimoni moble	Element urbà
84	MONUMENT A NEUS CATALÀ	21	Patrimoni moble	Element urbà
98	MONUMENT DE L'AGERMANAMENT AMB AVRILLÈ	21	Patrimoni moble	Element urbà
32	MONUMENT EN HONOR A RAFAEL CASANOVES A LA PLAÇA ONZE DE SETEMBRE	21	Patrimoni moble	Element urbà
39	MONUMENT VÍCTIMES CAMPS CONCENTRACIÓ NAZIS	21	Patrimoni moble	Element urbà
25	MURAL MOSAIC ROMÀ AL XAMFRÀ ENTRE C/ PADRO I C/ ANSELM CLAVÉ	21	Patrimoni moble	Element urbà
108	PLACA COMMEMORATIVA A ANSELM CLAVÉ	21	Patrimoni moble	Element urbà
46	PREMSA DE VI A LA PLAÇA DELS VINATERS	21	Patrimoni moble	Element urbà
136	RAJOLS AL PARC DELS MESTRES	21	Patrimoni moble	Element urbà
112	LLOSER AL COSTAT DE L'AJUNTAMENT	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
124	OM DEL MARTINET	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
109	PALMERA AL CARRER BALMES	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
126	ROURE AL SUD DEL C/ DE MAGALLANES ROURE ENTRE CARRER DE MAGALLANES I LA CARRETERA DE SANTIGA	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
111	TROANA A CAN MASACHS	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
110	XIPRER DE L'ENTRADA DEL CEMENTIRI	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
56	COL·LECCIÓ DE MAPES DEL DEPARTAMENT D'URBANISME I OBRES PARTICULARS	32	Patrimoni documental	Fons documental
51	FONS ASSOCIACIÓ AMICS DEL TEATRE	32	Patrimoni documental	Fons documental
69	FONS DOCUMENTAL FAMÍLIA PADRÓ	32	Patrimoni documental	Fons documental

160	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU DIOCESÀ DE BARCELONA	32	Patrimoni documental	Fons documental
65	FONS DOCUMENTAL DE LA CRAC	32	Patrimoni documental	Fons documental
59	FONS DOCUMENTAL DE LA FAMÍLIA BUXÓ	32	Patrimoni documental	Fons documental
70	FONS DOCUMENTAL DE LA SOCIETAT CORAL 'EL VALLÈS'	32	Patrimoni documental	Fons documental
83	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU ADMINISTRATIU DE L'AJUNTAMENT DE RIPOLLET	32	Patrimoni documental	Fons documental
80	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU DE LA CORONA D'ARAGÓ	32	Patrimoni documental	Fons documental
79	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL	32	Patrimoni documental	Fons documental
78	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA	32	Patrimoni documental	Fons documental
137	FONS DOCUMENTAL DE PERE MIQUEL i BAQUÉS	32	Patrimoni documental	Fons documental
123	FONS DOCUMENTAL DEL JUTJAT DE PAU	32	Patrimoni documental	Fons documental
165	FONS DOCUMENTAL DEL SINIDICAT AGRÍCOLA DE RIPOLLET	32	Patrimoni documental	Fons documental
120	FONS DOCUMENTAL D'EMA PUBLICACIONS	32	Patrimoni documental	Fons documental
138	FONS DOCUMENTAL DOMÈNECH TORRAS I PUIG	32	Patrimoni documental	Fons documental
89	FONS DOCUMENTAL MIGUEL GALLEGO	32	Patrimoni documental	Fons documental
142	FONS DOCUMENTAL PALAU CODONYERS	32	Patrimoni documental	Fons documental
164	FONS DOCUMENTAL ROSA M.DUMENJÓ	32	Patrimoni documental	Fons documental
130	COL·LECCIÓ FOTOGRÀFICA ESCURSELL	31	Patrimoni documental	Fons imatges
129	COL·LECCIÓ FOTOGRÀFICA SERRANO	31	Patrimoni documental	Fons imatges
119	FONS D'IMATGES DE LA REVISTA DE RIPOLLET	31	Patrimoni documental	Fons imatges
58	FONS D'IMATGES DE RAMON MARTOS	31	Patrimoni documental	Fons imatges
5	BÒBILA PADRÓ	14	Patrimoni immoble	Jaciment
6	CAN TIANA	14	Patrimoni immoble	Jaciment
4	CARRETERA DE RIPOLLET A SANTIGA 'FONS DE RIPOLLET'	14	Patrimoni immoble	Jaciment
45	JACIMENT DEL PARC DELS PINETONS	14	Patrimoni immoble	Jaciment
162	JACIMENT DELS PINETONS 2	14	Patrimoni immoble	Jaciment
3	MAS DURAN	14	Patrimoni immoble	Jaciment

102	FESTA DE CARMELLES	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
105	FESTA DE CORPUS CHRISTI	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
61	FESTA DE SANT ANTONI ABAT	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
101	FESTA MAJOR	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
152	REPARTIMENT DE LA COCA DE SANT ANTONI	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
106	BALL DE GITANES	44	Patrimoni immaterial	Música i dansa
104	GOIG EN LLOAR DEL SANTÍSSIM SACRAMENT	44	Patrimoni immaterial	Música i dansa
148	HIMNE DE RIPOLLET	44	Patrimoni immaterial	Música i dansa
103	PARTITURES DE LES SARDANES DE RIPOLLET	44	Patrimoni immaterial	Música i dansa
134	BALDAQUÍ DE L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE	22	Patrimoni moble	Objecte
42	COLUMNES DE FERRO COLAT DE L'ANTIC CASINO	22	Patrimoni moble	Objecte
21	CREU AMB CRIST A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL	22	Patrimoni moble	Objecte
144	EL POLL FOLL	22	Patrimoni moble	Objecte
85	ESCULTURA A CAN BUXÓ	22	Patrimoni moble	Objecte
146	ESTÀTUA DE SANT ESTEVE	22	Patrimoni moble	Objecte
147	ESTÀTUA DE SANTA LLÚCIA	22	Patrimoni moble	Objecte
154	FIGURA DEL CABRABOC	22	Patrimoni moble	Objecte
149	FONS MOBLE DE L'ESCULTOR JOSEP M.BRULL	22	Patrimoni moble	Objecte
141	GEGANTS DE RIPOLLET	22	Patrimoni moble	Objecte
135	MOLA A LA PLAÇA LLUÍS MILLET	22	Patrimoni moble	Objecte
8	RELOTGE DEL CAMPANAR DE L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE	22	Patrimoni moble	Objecte
166	CARRUATGE FUNERARI	22	Patrimoni moble	Objecte
163	TALLA DE CRIST CRUCIFICAT	22	Patrimoni moble	Objecte
64	CAMÍ DE LA SERRA	15	Patrimoni immoble	Obra civil
153	PLACA DE CAN MAS	15	Patrimoni immoble	Obra civil
31	RESCLOSA DE CAN CLOS	15	Patrimoni immoble	Obra civil

73	SÈQUIA MONAR	15	Patrimoni immoble	Obra civil
118	LLEGENDA DEL BOIG DE LA PLAÇA D'EN CLOS	43	Patrimoni immaterial	Tradició oral
140	LLEGENDA DEL CABRABOC	43	Patrimoni immaterial	Tradició oral
156	LLEGENDA DEL LLAC DEL VALLÈS	43	Patrimoni immaterial	Tradició oral
157	ROMANÇ DE L'ASSASSINAT DE L'ALCALDE JOSEP CLOT	43	Patrimoni immaterial	Tradició oral
76	BOSC DELS PINETONS	51	Patrimoni natural	Zones d'interès
96	RIU RIPOLL	51	Patrimoni natural	Zones d'interès

4.3 Llistat per ordenació onomàstica

Núm. Fitxa	Denominació	Codi	Àmbit	Tipologia
134	BALDAQUÍ DE L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE	22	Patrimoni moble	Objecte
106	BALL DE GITANES	44	Patrimoni immaterial	Música i dansa
5	BÒBILA PADRÓ	14	Patrimoni immoble	Jaciment
76	BOSC DELS PINETONS	51	Patrimoni natural	Zones d'interès
7	CAL BIEL	11	Patrimoni immoble	Edifici
55	CAL DR. FIGAROLA	11	Patrimoni immoble	Edifici
71	CAL MAGÍ	11	Patrimoni immoble	Edifici
13	CAL MUÇ	11	Patrimoni immoble	Edifici
26	CAL QUEIXALISTA	11	Patrimoni immoble	Edifici
54	CAL RODA / CA L'HORTEGO	11	Patrimoni immoble	Edifici
64	CAMÍ DE LA SERRA	15	Patrimoni immoble	Obra civil
116	CAMPANAR DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
11	CAN BERTRAN O CAN FOYÉ	11	Patrimoni immoble	Edifici
52	CAN BONIQUET	11	Patrimoni immoble	Edifici
22	CAN BUXÓ	11	Patrimoni immoble	Edifici
60	CAN CALPENA	11	Patrimoni immoble	Edifici

81	CAN CLOS / PISOS DEL SINDICAT	12	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
12	CAN FONT	11	Patrimoni immoble	Edifici
43	CAN GRASSES	11	Patrimoni immoble	Edifici
35	CAN MAS	11	Patrimoni immoble	Edifici
47	CAN MASACHS	11	Patrimoni immoble	Edifici
50	CAN PALAU	11	Patrimoni immoble	Edifici
27	CAN PESSETA	11	Patrimoni immoble	Edifici
6	CAN TIANA	14	Patrimoni immoble	Jaciment
77	CAPELLA A CAN BUXÓ	11	Patrimoni immoble	Edifici
49	CAPELLA DE CAN GRASES	11	Patrimoni immoble	Edifici
145	CAPELLA DEL COL·LEGI DE LES GERMANES DOMINIQUES	11	Patrimoni immoble	Edifici
4	CARRETERA DE RIPOLLET A SANTIGA 'FONS DE RIPOLLET'	14	Patrimoni immoble	Jaciment
166	CARRUATGE FUNERARI	22	Patrimoni moble	Objecte
19	CASA AL C/ DE LA SALUT, 16	11	Patrimoni immoble	Edifici
20	CASA COL·LEGI DE LES GERMANES DOMINIQUES	11	Patrimoni immoble	Edifici
16	CASA DE LA PLAÇA ONZE DE SETEMBRE, 12	11	Patrimoni immoble	Edifici
18	CASA DE LA SOCIETAT CORAL "EL VALLÈS"	11	Patrimoni immoble	Edifici
14	CASA DEL C/ CALVARI, 58	11	Patrimoni immoble	Edifici
53	CASA DEL C/ ANSELM CLAVÉ, 17	11	Patrimoni immoble	Edifici
40	CASA DEL C/ BONA VISTA, 7	11	Patrimoni immoble	Edifici
48	CASA DEL C/ CALVARI, 15	11	Patrimoni immoble	Edifici
87	CASA DEL C/ CALVARI, 46	11	Patrimoni immoble	Edifici
82	CASA DEL C/ ISABEL LA CATÒLICA, 18	11	Patrimoni immoble	Edifici
92	CASA DEL C/ ISABEL LA CATÒLICA, 7	11	Patrimoni immoble	Edifici
95	CASA DEL C/ SANT SEBASTIÀ, 10	11	Patrimoni immoble	Edifici
94	CASA DEL C/ SANT SEBASTIÀ, 2	11	Patrimoni immoble	Edifici

66	CASA DEL C/ VERGE DE MONTSERRAT, 72	11	Patrimoni immoble	Edifici
161	CASA DEL CARRER CONCÒRDIA, 2	11	Patrimoni immoble	Edifici
151	CASA DEL CARRER PALMA, 17	11	Patrimoni immoble	Edifici
93	CASA PARROQUIAL	11	Patrimoni immoble	Edifici
150	CASAL DE JOVES	11	Patrimoni immoble	Edifici
68	CEIP ANSELM CLAVÉ	11	Patrimoni immoble	Edifici
30	CENTRE PARROQUIAL	11	Patrimoni immoble	Edifici
132	COL·LECCIÓ D'EINES DE CAMP CASAMITJANA/ROQUET	23	Patrimoni moble	Col·lecció
125	COL·LECCIÓ D'EINES DE FERRER	23	Patrimoni moble	Col·lecció
124	COL·LECCIÓ DE CARROS SILVESTRE PÉREZ	23	Patrimoni moble	Col·lecció
158	COL·LECCIÓ DE CERÀMICA ROSA M.DUMENJÓ	23	Patrimoni moble	Col·lecció
91	COL·LECCIÓ DE LA FAMÍLIA BOQUET JIMÉNEZ	23	Patrimoni moble	Col·lecció
56	COL·LECCIÓ DE MAPES DEL DEPARTAMENT D'URBANISME I OBRES PARTICULARS	32	Patrimoni documental	Fons documental
41	COL·LECCIÓ D'EINES DE CAMP DE CAN GRASSES	23	Patrimoni moble	Col·lecció
121	COL·LECCIÓ D'EINES DE CAMP DE CAN MAS	23	Patrimoni moble	Col·lecció
143	COL·LECCIÓ DEL CIP MOLÍ D'EN RATA	23	Patrimoni moble	Col·lecció
130	COL·LECCIÓ FOTOGRÀFICA ESCURSELL	31	Patrimoni documental	Fons imatges
129	COL·LECCIÓ FOTOGRÀFICA SERRANO	31	Patrimoni documental	Fons imatges
67	COL·LECCIÓ LITÚRGICA DE L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE DE RIPOLLET	23	Patrimoni moble	Col·lecció
133	COL·LECCIÓ DE PREMSES D'IMPRESA	23	Patrimoni moble	Col·lecció
42	COLUMNES DE FERRO COLAT DE L'ANTIC CASINO	22	Patrimoni moble	Objecte
34	COMPLEX PANORÀMIC 'LA FAÇANA DE RIPOLLET'	12	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
21	CREU AMB CRIST A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL	22	Patrimoni moble	Objecte
72	DUES COLUMNES A LA CASA PARROQUIAL	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
62	DUES MOLES A L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
144	EL POLL FOLL	22	Patrimoni moble	Objecte

88	ENTRADA DEL CARRER GENERAL PRIM, 6	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
85	ESCULTURA A CAN BUXÓ	22	Patrimoni moble	Objecte
2	ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE DE RIPOLLET	11	Patrimoni immoble	Edifici
117	ESGRAFIATS A CAN ROSITO	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
146	ESTÀTUA DE SANT ESTEVE	22	Patrimoni moble	Objecte
147	ESTÀTUA DE SANTA LLÚCIA	22	Patrimoni moble	Objecte
102	FESTA DE CARMELLES	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
105	FESTA DE CORPUS CHRISTI	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
61	FESTA DE SANT ANTONI ABAT	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
101	FESTA MAJOR	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
154	FIGURA DEL CABRABOC	22	Patrimoni moble	Objecte
10	FINESTRA DE LA CASA DEL C/ CALVARI, 20-22	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
75	FINESTRES I PORTALADA A CAN BUXÓ	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
51	FONS ASSOCIACIÓ AMICS DEL TEATRE	32	Patrimoni documental	Fons documental
128	FONS DE L'ARXIU MUNICIPAL DE CERDANYOLA DEL VALLÈS	23	Patrimoni moble	Col·lecció
119	FONS D'IMATGES DE LA REVISTA DE RIPOLLET	31	Patrimoni documental	Fons imatges
58	FONS D'IMATGES DE RAMON MARTOS	31	Patrimoni documental	Fons imatges
69	FONS DOCUMENTAL FAMÍLIA PADRÓ	32	Patrimoni documental	Fons documental
160	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU DIOCESÀ DE BARCELONA	32	Patrimoni documental	Fons documental
65	FONS DOCUMENTAL DE LA CRAC	32	Patrimoni documental	Fons documental
59	FONS DOCUMENTAL DE LA FAMÍLIA BUXÓ	32	Patrimoni documental	Fons documental
70	FONS DOCUMENTAL DE LA SOCIETAT CORAL 'EL VALLÈS'	32	Patrimoni documental	Fons documental
83	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU ADMINISTRATIU DE L'AJUNTAMENT DE RIPOLLET	32	Patrimoni documental	Fons documental
80	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU DE LA CORONA D'ARAGÓ	32	Patrimoni documental	Fons documental
79	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL	32	Patrimoni documental	Fons documental
78	FONS DOCUMENTAL DE L'ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA	32	Patrimoni documental	Fons documental

137	FONS DOCUMENTAL DE PERE MIQUEL i BAQUÉS	32	Patrimoni documental	Fons documental
123	FONS DOCUMENTAL DEL JUTJAT DE PAU	32	Patrimoni documental	Fons documental
165	FONS DOCUMENTAL DEL SINIDICAT AGRÍCOLA DE RIPOLLET	32	Patrimoni documental	Fons documental
120	FONS DOCUMENTAL D'EMA PUBLICACIONS	32	Patrimoni documental	Fons documental
138	FONS DOCUMENTAL DOMÈNECH TORRAS I PUIG	32	Patrimoni documental	Fons documental
89	FONS DOCUMENTAL MIGUEL GALLEGO	32	Patrimoni documental	Fons documental
142	FONS DOCUMENTAL PALAU CODONYERS	32	Patrimoni documental	Fons documental
164	FONS DOCUMENTAL ROSA M.DUMENJÓ	32	Patrimoni documental	Fons documental
149	FONS MOBLE DE L'ESCUPTOR JOSEP M.BRULL	22	Patrimoni moble	Objecte
38	FONT A CAN BONIQUET	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
24	FONT DEL PETRICÓ	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
139	FONT HOMENATGE A JOAN MARAGALL MONUMENT A JOAN MARAGALL	21	Patrimoni moble	Element urbà
97	FONT PUBLICA A LA PLACETA LA PALMA	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
167	GARATGE D'EN FATJÓ	11	Patrimoni immoble	Edifici
141	GEGANTS DE RIPOLLET	22	Patrimoni moble	Objecte
104	GOIG EN LLOAR DEL SANTÍSSIM SACRAMENT	44	Patrimoni immaterial	Música i dansa
86	HERBARI BRULL- BRAUT	23	Patrimoni moble	Col·lecció
148	HIMNE DE RIPOLLET	44	Patrimoni immaterial	Música i dansa
57	INSCRIPCIÓ A LA FAÇANA DE CA LA TIA JOVE	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
45	JACIMENT DEL PARC DELS PINETONS	14	Patrimoni immoble	Jaciment
162	JACIMENT DELS PINETONS 2	14	Patrimoni immoble	Jaciment
23	JUTJAT DE PAU	11	Patrimoni immoble	Edifici
12	LA VALENCIANA, CAL MATXAMARRO	11	Patrimoni immoble	Edifici
118	LLEGENDA DEL BOIG DE LA PLAÇA D'EN CLOS	43	Patrimoni immaterial	Tradicció oral
140	LLEGENDA DEL CABRABOC	43	Patrimoni immaterial	Tradicció oral
156	LLEGENDA DEL LLAC DEL VALLÈS	43	Patrimoni immaterial	Tradicció oral

112	LLOREER AL COSTAT DE L'AJUNTAMENT	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
3	MAS DURAN	14	Patrimoni immoble	Jaciment
135	MOLA A LA PLAÇA LLUÍS MILLET	22	Patrimoni moble	Objecte
107	MOLÍ DE VENT	21	Patrimoni moble	Element urbà
1	MOLÍ D'EN MASACHS (MOLÍ D'EN GINESTAR)	11	Patrimoni immoble	Edifici
37	MOLÍ D'EN RATA	11	Patrimoni immoble	Edifici
63	MONUMENT A L'ATLETA	21	Patrimoni moble	Element urbà
113	MONUMENT ' LA LLEVANTADA'	21	Patrimoni moble	Element urbà
36	MONUMENT A ANDREU SOLÀ	21	Patrimoni moble	Element urbà
131	MONUMENT A ANSELM CLAVÉ	21	Patrimoni moble	Element urbà
122	MONUMENT A EMMA MALERAS	21	Patrimoni moble	Element urbà
127	MONUMENT A JOAN ABAT	21	Patrimoni moble	Element urbà
115	MONUMENT A LA FESTA DE SANT ANTONI ABAT I ELS TRES TOMBS	21	Patrimoni moble	Element urbà
114	MONUMENT A LA SARDANA	21	Patrimoni moble	Element urbà
90	MONUMENT A L'ESPORT I ALS NENS	21	Patrimoni moble	Element urbà
84	MONUMENT A NEUS CATALÀ	21	Patrimoni moble	Element urbà
98	MONUMENT DE L'AGERMANAMENT AMB AVRILLÈ	21	Patrimoni moble	Element urbà
32	MONUMENT EN HONOR A RAFAEL CASANOVES A LA PLAÇA ONZE DE SETEMBRE	21	Patrimoni moble	Element urbà
39	MONUMENT VÍCTIMES CAMPS CONCENTRACIÓ NAZIS	21	Patrimoni moble	Element urbà
25	MURAL MOSAIC ROMÀ AL XAMFRÀ ENTRE C/ PADRO I C/ ANSELM CLAVÉ	21	Patrimoni moble	Element urbà
44	NAUS DE L'ANTIGA FÀBRICA URALITA	12	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
124	OM DEL MARTINET	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
109	PALMERA AL CARRER BALMES	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
103	PARTITURES DE LES SARDANES DE RIPOLET	44	Patrimoni immaterial	Música i dansa
108	PLACA COMMEMORATIVA A ANSELM CLAVÉ	21	Patrimoni moble	Element urbà
153	PLACA DE CAN MAS	15	Patrimoni immoble	Obra civil

17	PLAÇA D'EN CLOS	12	Patrimoni immoble	Conjunt arquitectònic
29	PORTALADA DE L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE DE RIPOLLET	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
159	PORTES DE LA CASA DEL CARRER ANSELM CLAVÉ, 22	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
46	PREMSA DE VI A LA PLAÇA DELS VINATERS	21	Patrimoni moble	Element urbà
136	RAJOLES AL PARC DELS MESTRES	21	Patrimoni moble	Element urbà
9	RAJOLES CERÀMIQUES DE LA CASA DEL C/ CALVARI, 20-22	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
100	RELOTGE DE SOL A CAN BUXÓ	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
99	RELOTGE DE SOL A LA BAIXADA DELS CORBS	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
8	RELOTGE DEL CAMPANAR DE L'ESGLÉSIA DE SANT ESTEVE	22	Patrimoni moble	Objecte
152	REPARTIMENT DE LA COCA DE SANT ANTONI	41	Patrimoni immaterial	Manifestacions festives
31	RESCLOSA DE CAN CLOS	15	Patrimoni immoble	Obra civil
96	RIU RIPOLL	51	Patrimoni natural	Zones d'interès
157	ROMANÇ DE L'ASSASSINAT DE L'ALCALDE JOSEP CLOT	43	Patrimoni immaterial	Tradició oral
126	ROURE AL SUD DEL C/ DE MAGALLANES ROURE ENTRE CARRER DE MAGALLANES I LA CARRETERA DE SANTIGA	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
73	SÈQUIA MONAR	15	Patrimoni immoble	Obra civil
163	TALLA DE CRIST CRUCIFICAT	22	Patrimoni moble	Objecte
15	TEATRE AUDITORI MUNICIPAL	11	Patrimoni immoble	Edifici
155	TORRE DE L'AIGUA	11	Patrimoni immoble	Edifici
33	TORRE DE L'ARGENTERA	11	Patrimoni immoble	Edifici
28	TORRE MINGRAT	11	Patrimoni immoble	Edifici
111	TROANA A CAN MASACHS	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics
74	XEMENÈIA DEL MOLÍ D'EN CALVET	13	Patrimoni immoble	Element arquitectònic
110	XIPRER DE L'ENTRADA DEL CEMENTIRI	52	Patrimoni natural	Espècimens botànics

5. LLISTAT D'ELEMENTS NO FITXATS

En aquest apartat s'ofereix una relació dels elements que durant la realització del treball de camp van ser tinguts en compte com element fixat però que posteriorment han estat descartats com a tal. Són elements poc significatius que davant del dubte de fitxar o no determinats elements no tenen prou valor o significació. Aquest apartat permet descartar-los sense perdre la informació recollida i, tanmateix, permet ser més selectiu a l'hora d'establir quins elements s'inclouen en el mapa de patrimoni.

En aquest llistat s'inclouen una seguit d'elements del patrimoni arquitectònic enderrocats i inclosos en el Patrimoni Cultural Arquitectònic de l'Àrea de Coneixement i Recerca del Departament de Cultura del 2006. Tanmateix, també s'inclouen els elements desapareguts i documentat en el llibre 'Descobrir Ripollet' publicat el 1993. Per evitar elaborar una llista molt llarga, s'ha limitat l'abast cronològic dels darrers deu anys.

5.1. Elements de patrimoni immoble

5.1.1 Edificis

Dins del municipi van ser localitzats un seguit d'edificis que, malgrat ser susceptibles de tenir una fitxa individual, finalment es van desestimar en veure que veritablement eren poc representatius, ja sia per la pèrdua del seu context històric com per l' excessiva modificació del seu estat original.

c/ Bonavista, 3	
c/ de Calvari, 79	
c/ Isabel la Catòlica, 6 i 8	
c/ Isabel la Catòlica, 14 i 16	

c/ Josep Viure, 4	
c/ de Nostra Senyora de les Àngels, 4	
c/ del Padró, 10	
Cal Riera - Cal Carboner, c/ Pau Casals, 6	
Rambla Sant Jordi, 34	

Elements inclosos dins d'altres fitxes:

Cellers, cups: Aquest tipus d'elements no s'han tingut en compte de forma individualitzada, ja que formaven part del context de treball de les masies i cases. El que sí s'ha procedit és a oferir una descripció el més acurada possible d'aquests elements a l'apartat de descripcions.

Pous d'aigua: Unes de les cases més antigues com Can Pesseta i Can Mas tenen el seu pou d'aigua. S'ha optat per no fixar-los ja que no aportaven cap informació especial sobre activitats de tipus agrícola, i arquitectònicament no oferien tampoc cap singularitat. En tot cas fem menció dels pous dins de la fitxa.

Escultures de Sant Francesc i la Mare de Déu del Carme. Són propietat particular de la família Padró. Aquests dos elements han estat inclosos dins de la fitxa del fons documental de la família Padró (69), a l'apartat de les observacions, ja que si bé no són béns documentals són propietat de la família, que els posseeix com a elements de caràcter particular. Tot i que no es troben estretament lligats a la història particular de Ripollet, s'ha optat per esmentar la seva existència, lligada als objectes personals de la família.

Elements que no s'han localitzat:

- La font de Can Tiana. Hi ha constància de l'existència d'una font, Can Tiana, actualment perduda, i que no ha estat inventariat. De fet Can Tiana i la font del Petricó es trobaven en el mateix indret, molt proper al pont, al costat de l'autopista i del carrer de Sant Sebastià.
- Els cups a Cal Boter, c/ Nou, i a Ca l'Ester, rambla de Sant Jordi 40.
- Un pou a la façana de l'antic casino, al c/ Salut.
- La font de la Mina a la carretera de Santiga.
- La premsa de vi de Can Clos.

Elements desapareguts/enderrocats en els darrers deu anys

El ritme de creixement i de renovació urbana dels últims anys ha forçat l'enderrocament d'una quantitat significatiu d'elements del patrimoni immoble del municipi. Per exemple, dels 37 elements que es troben fitxats a l'Inventari del Patrimoni Cultural Arquitectònic de l'Àrea de Coneixement i Recerca del Departament de Cultura del 2006, n'hi ha 8 elements immobles enderrocats.

Us fem una relació dels elements immobles enderrocats en els darrers deu anys, alguns dels quals havien estat inclosos en el treball **Descobrir Ripollet** de Elisenda Casanova i Maria Àngels Fondevila (1992).

- BÒBILA PADRÓ / DE CAN PESSETA , c/ Concòrdia, 8
Fitxa del IPA de la Generalitat de Catalunya ACCN:27633
CASANOVA i FONDEVILA (1992:121-22).

- CAL PANXA (Calvari, 20, Fitxa del IPA de la Generalitat de Catalunya ACCN:27603, fitxada pel Departament de Cultura com a CASA FUSTER).
- CAL MISTRE (Calvari, 22, Fitxa del IPA de la Generalitat de Catalunya ACCN:27605)

Les dues cases van ser enderrocades i s'ha construït al seu lloc un nou bloc de pisos amb la direcció c/ Calvari, 20-22. La inscripció anteriorment inclosa a la façana de CAL PANXA s'ha incorporat al mur del nou edifici (Fitxa 9), al costat de la finestra gòtica anteriorment al primer pis de CAL MISTRE (Fitxa 10).

- EL CASINO, c/ de la Palma, 14
Les columnes de ferro colat que alliberaven l'espai interior es conserven a l'ajuntament. (fitxa 42)

CASANOVA i FONDEVILA (1992:106-107).

- CAFÈ FARÓ, Calvari, 13
CASANOVA i FONDEVILA (1992:106-107).

- CAL CABALLÉ, c/ Calvari, 82
Fitxa del IPA de la Generalitat de Catalunya núm. 5. ACCN: 27625

- CAN FONT, c/ Balmes
CASANOVA i FONDEVILA (1992:65)

- CAN PATARRUGA, c/ Ramon Llull, 7

Fitxa del IPA de la Generalitat de Catalunya ACCN: 31168
CASANOVA i FONDEVILA (1992:86)

- CASA FUSTER, c/ Calvari, 20
vegeu CAL PANXA

Fitxa del IPA de la Generalitat de Catalunya ACCN: 27604

- CAN VIDAL I VALLS: c/ Sol, 2 / Anselm Clavé;
Fitxa del IPA de la Generalitat de Catalunya ACCN: 27622
CASANOVA i FONDEVILA (1992:40-41).

- c/ Creu Roja, 10
Fitxa del IPA de la Generalitat de Catalunya ACCN:27617

- c/ de la Salut, 34
Fitxa del IPA de la Generalitat de Catalunya ACCN:27602

- c/ Duc de Tetuan, 8-14
CASANOVA i FONDEVILA (1992:30)

- c/ Nostra Senyora dels Àngels, 7
Fitxa del IPA de la Generalitat de Catalunya ACCN:276018

- c/ Nord, 21
CASANOVA i FONDEVILA (1992:27).

- c/ Calvari, 26

- CREU DEL TERME, Parc Norbert Fusté
La primera creu, assenyalava el punt més alt del municipi i va ser documentada al segle XIX, va desaparèixer durant la Guerra Civil, i una altra de granit va ser accidentalment envestida per una excavadora quan feia obres al parc. Cal notar un projecte del Departament d'Urbanisme per a restablir-la.

- MARTINET, EL, c/ Sant Jaume
Fitxa del IPA de la Generalitat de Catalunya ACCN: 27608

- MOLÍ D'EN COLL O D'EN FONT C/ Balmes C/ Del Molí
El molí va ocupar un lloc a la Sèquia Monar des del 1753, conegut antigament com a molí d'en Coll. Convertit a començament del segle XX i emprat per fabricar cartró, es va tancar i enderrocar a finals del segle XX
CASANOVA i FONDEVILA (1992:92-3).

- Rambla de Sant Jordi, 63,
Fitxa del IPA de la Generalitat de Catalunya ACCN: 27630
CASANOVA i FONDEVILA (1992:69).

- TORRE GROGA, Rambla de Sant Jordi, 69
Torre d'estiueig del 1923-4, va ser enderrocada a l'inici del s. XXI.
CASANOVA i FONDEVILA (1992:72).

5.1.2 Conjunts arquitectònics

Al nucli de Ripollet, centrat en la zona al voltant de l'església de Sant Esteve, i la petita serra al nord amb els carrers de la Salut, la Palma, Isabel la Catòlica, la Baixada dels Corbs, cap a la Placa d'en Clos. El seu interès era de conjunt i radicava en el seu aspecte general, que ha sofert moltes reconstruccions, notablement la de la Casa de la Vila, i pèrdues d'edificis significants. Es va optar fitxar els edificis i elements arquitectònics com a elements individuals, amb la Plaça d'en Clos i la 'Façana de Ripollet' com a conjunts.

5.1.3 Obra civil

Camins

S'ha fitxat només un dels antics camins de Ripollet, el camí de la Serra. En molts casos no es poden traçar les rutes i traçats originals d'altres camins, degut a la urbanització del municipi.

És el cas de les següents vies antigues:

- El camí dels Castells de Barberà seguia la línia de la carretera Santiga actual cap a Barberà del Vallès, amb una ramificació, el camí del molí de Can Xec, que travessava el riu cap als molins de Can Xec i de l'Ametller. Continuava en direcció oest com el camí de Can Truita.
- El camí de la Salut sortia del carrer de la Salut seguint l'actual carrer del Duc de Tetuan cap a Sabadell, connectant amb el camí de la Serra que passava per la frontera entre el municipi i Montcada a l'est.
- El camí de Santa Perpetua de Moguda pujava l'actual carrer dels Afores, passant per les Vinyes cap al nord i el camí de la Serra.
- El camí des de Sant Cugat creuava transversalment el terme travessant el riu i pujant el carrer del Padró cap a Granollers, on portava el nom del camí de Mas Duran, fins La Llagosta. Hi havia una petita ramificació al cementiri nou.
- El camí o sender de Can Tiana, a l'altra banda del riu. Pujava el turó a Can Tiana i continuava paral·lel amb la carretera de Barcelona, seguint la frontera amb Cerdanyola.

5.2 Patrimoni moble

5.2.1 Elements urbans

Mosaic de la Família Cabutí i Brull al cementiri municipal.

5.3 Patrimoni documental

5.3.1 Fons d'imatges

- Arxiu AFOCER (Agrupació Foto-Cine Cerdanyola-Ripollet)
AFOCER es propietària d'un fons fotogràfic totalment classificat i informatitzat però només té imatges de Cerdanyola.
- Arxiu del Centre Parroquial: fotografies de les activitats del Centre.
- Arxiu Gavín: Inventari d'Esglésies, 19 fotografies de Sant Esteve de Ripollet, finals del s.XIX-1985. Fotografia de la desapareguda capella Santa Magdalena (1971).
- Arxiu fotogràfic del Servei de Patrimoni Arquitectònic Local (SPAL) de la Diputació de Barcelona: Caixa 279 RIPOLLET, església parroquial de Sant Esteve
 - 279/1
Nº d'entrada: 46963
Nº de clixé: 179269
Data: 1934
Nom de la font: Concurs fotogràfic "El Día Gráfico" / Fotografia P. Cardona
 - 279/2
Nº d'entrada: 34458
Nº de clixé: 179265
Nom de la font: Postal Edit.
 - 279/3

Nº d'entrada: 12841
Nº de clixé: 179268
Nom de la font: Clixé Luís Mas –Sabadell.
- Col·lecció Gabriel Escursell: vegeu l'Arxiu Històric de Cerdanyola.
- Col·lecció Santiago Piñol: Va morir l'any 2007, i la seva família encara no ha tingut l'oportunitat d'organitzar les seves fotografies i clixés.
- No ha estat possible visitar els arxius: Arxiu Mas de l'Institut Amatller, Arxiu de l'Institut d'Estudis Fotogràfics i l' Arxiu del fons Salvany.

5.3.2 Fons documentals

5.3.4 Fons documentals

- Miogas. Documents de l'historiador local, fundador del bàsquet, del centre excursionista i del teatre. No es va poder visitar per qüestions de calendari
- Poemes del Santi Figueras.

A continuació es presenten els fons documentals i els arxius que s'han consultat durant la realització del treball, però que no s'han considerat prou rellevants per ser susceptibles de ser fitxats.

Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Barcelona

- Casa de lloguer del Sr. Masachs , Av. de la Creu Roja, s/n; C. Balmes. BALCELLS I BUIGAS, Eduard Maria
- Celler cooperatiu d'Ignasi Sala Maroles, obra de MARTINELL I BRUNET, Cèsar
- Terrassa-mirador a la torre de D. Sebastià Galobar, Disseny i interiorisme, BALCELLS I BUIGAS, Eduard Maria

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa

- Cambra Agrària Local de Ripollet. (1954-1993) - 6 caps. Inventari dels oficis comptadors d'hipoteques de Catalunya. Fons de l'ofici i comptadors d'hipoteques de Terrassa, Sèrie 3, 43/2.

Biblioteca Nacional de Catalunya:

- Arxiu del Marquesat de Saudin, Documents de les famílies Sans, Mont-rodon, Sala, Alemany, Barutell, Puig, Quintana, Santgenís, de Gregorio, Paternó, Miquel i Mas, Venero, Calvo-Encalada i Febrer, S. XIII-XIX

Institut Cartogràfic de Catalunya

- Mapa planimètric de Ripollet (1918) 1:25 000 Dp-705-1 Espanya. Instituto Geográfico y Estadístico

Arxius que no s'han localitzat:

- Arxiu Uralita. Citat a Casanova i Fondevila (1992) però no ha estat possible localitzar l'arxiu de l'antiga fàbrica.

5.4 Elements de patrimoni immaterial

5.4.1 Manifestacions festives

En fer la selecció, vam optar per aplicar criteris d'antiguitat i d'autenticitat, i de fixar només aquells amb una relació especial amb Ripollet o amb d'altres elements vinculats com l'església o la Plaça d'en Clos.

Així es van desestimar:

- Les Festes de la Tardor del Pont Vell: daten des del 1982.
- Carnaval: el Cabraboc és el seu símbol.
- Festes del Pilar.
- La Trobada de Gegants. Els gegantons Gonçal i Teresa són fixats com a objectes.
- Sant Jordi a la Rambla, una fira de llibres i roses, entitats, mostra d'antiguitats, artesanía i, simultàniament, la mostra gastronòmica organitzada per la CRAC.
- Els reis i la cavalcada.
- La Nit de Bruixes.

Manifestacions festives desaparegudes

- Sant Cristòfor. Dia 10 de juliol. Aquest sant és considerat patró dels automobilistes i dels viatgers. Per aquest motiu, des dels anys 40 fins ben entrats els anys 60 del segle XX, es celebrava una missa en el seu honor i a la tarda el mossèn feia la benedicció dels cotxes al Carrer Padró.
- Sant Sebastià. Dia 20 de gener. Aquest sant és copatró de Ripollet, juntament amb Sant Esteve. És el protector de la pesta. Ripollet va fer un "vot de poble" a Sant Sebastià per haver-los lliurar de la pesta del còlera. Un vot de poble és una prometença comunitària, solemne i pública mitjançant la qual els habitants d'una població decidien en un moment delicat de la seva història, posar-se sota la protecció d'un sant, santa o Mare de Deu.
Hi ha constància que al 1872 es va constituir una associació organitzadora amb el nom de Monte Pio de San Sebastián Màrtir, de la qual es conserva una còpia del seu reglament de l'any 1887, així com l'estat de comptes de 1929, i el llistat de socis. Per celebrar la festa es feia una missa i s'adornava l'altar major de l'Església amb flors i ciris. La festa de Sant Sebastià va desaparèixer als anys 30, segurament amb l'esclat de la Guerra Civil. Es va tornar a recuperar durant uns anys quan Ripollet va patir les riuades a partir del 1962, a proposta de Mossèn Francesc Llaveries.
- Santa Llúcia. Dia 13 de desembre. És la patrona dels molins de cartró i de les modistes. Cal tenir present que Ripollet és un poble relacionat històricament amb els molins, documentats des del segle XI. Alguns van anar evolucionant fins a convertir-se en molins de cartró i posteriorment en fàbriques. No se sap amb exactitud l'origen de la festa, però es conserven programes dels anys 40 on s'hi recull les activitats que es feien: missa solemne amb orquestra, partits de bàsquets, de futbol, teatre, concert i ball.
Als anys 50-60 es celebrava també la missa solemne i posteriorment es feia un aperitiu multitudinari al cafè Faró. Després tots els cartroners anaven a fer un dinar a Barcelona.

- Santa Bàrbara. Festa dels militars
- Homenatge a la vellesa. L'objectiu d'aquesta festa era homenatjar la trajectòria vital de la gent gran. Els nets acompanyaven els avis a missa i després, fent comitiva anaven a prendre un aperitiu. Es va celebrar des dels anys 40 als 60.

5.4.2 Tècniques artesanals

- Les galetes 'Rodes de molí'. Es tracta d'una tipologia artesanal molt moderna que caldrà esperar per veure la seva implantació.

5.5 Patrimoni natural

5.5.1 Zones d'interès natural

- Els horts del riu Ripoll. Uns quants trams de les dues riberes del riu Ripoll estan ocupats per horts, regats per petits canals i canonades que extreuen aigua del riu. Van ser desestimats per trobar-se incorporats integralment a la zona natural del riu, i de no constituir un element independent del curs d'aigua. A més a més, aquesta pràctica considerada com a barranquisme agrícola malmet la llera del riu.
- Els pins al talús entre el c/ Sant Sebastià i l'autopista, al costat de la casa Sant Sebastià, 2.
- Restes d'una pineda al talús sota la masia Can Grases.
- Un petit camp de conreu sota la masia Can Grases, al costat de la carretera Santiga. L'últim camp de conreu al municipi està associat amb la finca Can Grases i es menciona la zona a la seva fitxa. També apareix a la fitxa del jaciment arqueològic 'Carretera de Ripollet a Santiga 'Fons de Ripollet'.

5.5.2 Espècimens botànics singulars

- L'olivera a l'entrada de la biblioteca pública. Desestimat com un espècimen trasplantat al municipi.

5.6 Elements a considerar en el futur

L'elaboració del present Inventari ha permès detectar i fitxar el gruix de bens patrimonials que té la localitat de Ripollet. Tot i així, durant el procés d'elaboració s'han localitzat un seguit de bens que, per circumstàncies diverses, no s'han pogut visitar. Caldrà doncs, que des de l'àrea de patrimoni, es segueixi treballant en el tema per aconseguir localitzar-los i definir si són susceptibles de ser fitxats o no.

A continuació passem el llistat d'aquests possibles elements:

- Cal Burçon: Col·lecció important d'eines i documents
- Cal Boter: En aquest edifici es conserven alguns elements com la premsa i una col·lecció d'eines per l'ofici de boter i propietat de Josep Mogas, alguns dels elements d'aquesta col·lecció han estat cedit temporalment a l'exposició "TEMPS DE VINYA".
- Col·lecció d'unes cinquanta postals antigues del municipi propietat de la família de Sebastià Altimira. Contacte: Elvira Forcadell

- Col·lecció important de documents i fotografies antigues de Joaquim Marcé, de Cal Llauner
- Tractor i eines del camp propietat d'en Jaume Rigat
- Col·lecció important de fotografies i documents antics i sobretot de les troballes al jaciment neolític de la bòbila Padró. Propietari Anton Maria Escursell (Txamarrillu).
- Documentació que va fer servir Manel Mogas per elaborar el llibre *Històries de Ripollet*, manual bàsic d'història local. Contacte: Paquita Sauló
- La Beguda: casa abandonada a Cerdanyola on sembla que hi ha documentació antiga i material del camp interessant.
- Cal Mus. Documentació antiga i fotografies. Va ser casa d'un important constructor. Contacte: Teresa Truyols
- Cal Xic Benet: Documentació antiga i fotografies. Contacte: Lluís Miró.
- Can Pau del Gra: Documents de la família des del 1800.
- Arxiu de la falange. Contacte: Carmen García
- Col·lecció important de documentació de Can Salvatella. Contacte: Francisco Pañella Bayó
- Fotografs: Laureà Piñol i Francisco Cardona
- Col·lecció fotografies família Ramón, al carrer Padró
- Altres possibles: família Espàrrrech, família de Carme Casamitjana, família Uñó, Cal Xapa, família Armadàs, família Barneda, família Font, que són famílies antigues de la localitat i és possible que conservin material.
- Casa de Cristina Casas

6. BIBLIOGRAFIA

AA.DD (1982-85) Gran Geografia Comarcal de Catalunya Barcelona.

AA.DD (1987) Uralita 1907-1987, Ochenta años de constante evolución Madrid.

AA.DD (1988) Guia d'Or: Ripollet a les vostres mans Ajuntament de Ripollet.

AA.DD (1988) Estudi social de Ripollet Ajuntament de Ripollet.

AA.DD (1988) Enquesta metropolitana 1986: condicions de vida i hàbits de la població de l'àrea metropolitana de Barcelona. Vol. 15: Vallès. Cerdanyola, Montcada i Reixac, Ripollet i Sant Cugat. Institut d'Estudis Metropolitans de Barcelona.

AADD (1988) "Nou col·legi públic al Barri de Tiana" Revista de Ripollet abril, p. 23.

AA.DD (1989) Calendari de festes de Catalunya, Aragó i la Franja Barcelona

AA.DD (1991) Ripollet: guia d'informació municipal Ajuntament de Ripollet.

AA.DD (1990) "Can Masachs, pasado, presente y futuro" Ripollet Actual, juliol, núm. 30, any VII p. 6.

AA.DD (1991) Catalunya Romànica. Vol XVIII. El Vallès Oriental El Vallès Occidental. Pàg. 141.

AA.DD (2004) La Romanització del Vallès segons l'epigrafia, Museu d'història de Sabadell

AA.DD (2005) Recull d'articles d'història local. Publicacions periòdiques de Ripollet 1980-1995 EMA Publicacions. Ripollet.

AA.DD (2006) Atlas de Catalunya Vallès Occidental. vol. 2. Barcelona. Pp. 115-117.

AA.DD (2007) Brull i Pagès (1907-1995) Ver la síntesi. Reedició amb motiu del centenari del naixement de Josep Mª Brull. Ripollet.

ALBA, Miquel (1997) Ciudadans, retalls i mutacions: una mirada fotogràfica a Ripollet. Ripollet.

ALDANA, Carme (2000) Memòries d'un barri de frontera, editat per la Comissió de Festes de la Tardor del Barri del Pont Vell, Cerdanyola-Ripollet ; Ripollet.

- AMADES, Joan (1983) El costumari català: el curs de l'any Barcelona.
- ALSINA GIRALT, J i MASVIDAL SALABERT, A (1988) Els molins del riu Ripoll, Sabadell.
- BENACH, Martí (1995) Can Clos, Ripollet, Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar, Barcelona.
- BOFIL, M (1995) "La fàbrica Uralita" VIII International Congress for the Conservation of Industrial Heritage, Transactions and National Reports, Madrid.
- BOLÒS i MASCLANS, J i NUET i BADIA, J (1998) La sèquia Monar i els molins del riu Ripoll, Sabadell, Vallès Occidental.
- CABALLÉ, G i VALDENEBRO, R (2006) Estudi documental i de paraments del Molí de Can Ginestar, Ripollet (Vallès Occidental), Manresa.
- CASANOVA I QUEROL, E i FONDEVILA I GUINART, M^a À (1992) Descobrir Ripollet, patrimoni contemporani, Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Barcelona.
- FARELL DOMINGO Joan (1995) El Camí de Ripollet a Castellar del Vallès dins de: XVI Ronda Vallesana Sabadell: Unió Excursionista de Sabadell, p. 87-89.
- FERNANDEZ i TRABAL (2000) "En els orígens de la indústria. Els molins de la conca baix del Llogregat a l'Edat Mitjan (segles XII-XVI)" Materials d'Estudi del Baix Llobregat, 9.
- FERRÉ, C (1993) Sant Antoni Abad Festa del Centenari Ripollet.
- GARCIA, M i DOMÈNECH, S (2007) Històries compartides. La immigració dels anys seixanta i noranta a Ripollet, Ed. EMA Publicacions, Ripollet.
- GARCIA FREY, M i ESPÀRRACH MILÀ, M (inèdit) () Ripollet. 1. Al llarg dels segles 2. El meu poble, Ripollet, 1984-85.
- GARCIA SÁNCHEZ, J (1981) Tal com lo vi. La col·lectivitat de Campesinos Cernanyola-Ripollet. 1936-1939, Cerdanyola.
- GARRÓ, M i LEIVA, (1988) "Arriben els gegants de ferro" Revista de Ripollet, abril, pp. 3-4.
- HUÉLAMO GABALDÓN, J M i SOLIAS I ARÍS, J M (2000?) Pla director d'usos, funcions i difusió d'un equipament per al patrimoni cultural del municipi de Ripollet i adequació museogràfica del Molí d'en Rata Diputació de Barcelona.
- JORBA, J, (1989) "Sant Antoni, una festa popular" Revista de Ripollet, Any II, gener, II època, p. 4.

MADOZ, P (1849) Diccionario Geografico Estadistico Histórico de España y sus posesiones a Ultramar vol 'R', 'Ripollet', Madrid

MARCET, R i PETIT, M^a A (1986) "Assentaments d'habitatció a l'aire lliure de la comarca del Vallès, del Neolític al Bronze final" Estudios de la Antigüedad, nº2, UAB, , p.113.

MARTOS CALPENA, R (1985) "El cultiu de la vinya a Ripollet (1)" Ràdio Ripollet, desembre, núm. 5, any II, p. 5.

MARTOS CALPENA, R (1985) "El cultiu de la vinya a Ripollet (2)" Ràdio Ripollet, octubre, núm. 4, any II, p. 4.

MARTOS CALPENA, R (1987) "La Torre de l'Argentera: història d'una destrucció", Ràdio Ripollet, febrer, núm. 12 any, IV, p. 5.

MARTOS CALPENA, R i MIMÓ, J (1996) Ripollet, cent anys d'història gràfica Ripollet.

MARTOS CALPENA, R i OLLER CASTELLÓ, T (1987) "Ripollet 1931 - 1945 : II República i Franquisme (15 Anys d'història local Ripollet)" L'Avenç 108.

MOGAS SALVADÓ, M (1983) Històries de Ripollet Ripollet

MOGAS SALVADÓ, M (2008) Històries de Ripollet. Edició Commemorativa. Ema publicacions.

MOGAS SALVADÓ, M (1983) "Història de Ripollet" Quadern : Amics de les Arts i de les Lletres de Sabadell Sabadell núm. 39 (març-abril 1984), p. 120.

MONTAL, J (1922) "Tradicions de Ripollet" Nostra Comarca, núm. 20, Sabadell, desembre p. 258-259.

MORAGAS, R (2007) Retalls, els arbres de Ripollet Ripollet

NADAL, J (2003) Atlas de la industrialización de España 1750-2000 Barcelona.

NEGREITA VERJILLOS, J L (2006) Del somni republicà a la barberia franquista, Cerdanyola de Vallès (1936-1952). Quaderns de recerca de Cerdanyola de Vallès. 3.

OLLER CASTELLÓ, T (1988) "Imatges de Ripollet al segle XIX" Revista de Ripollet, febrer, núm. 3, any I, pp. 12-13. Cites d'un guia al ferrocarril del 1857.

OLLER CASTELLÓ T (1988) "Topografia i toponímia de Ripollet segons l'estudi de l'any 1932 (I)" Radio Ripollet, abril, núm. 8, any I, p. 9.

OLLER CASTELLÓ, T (1988) "Topografia i toponímia de Ripollet segons l'estudi de l'any 1932 (II)" Revista de Ripollet, maig, núm. 9, any I, p. 9.

OLLER CASTELLÓ, T (1988) “La explosió de Polvorin de Ripollet” Revista de Ripollet, desembre, núm. 3, any I, p. 4.

PALAU i CODONYERS, A (1984) Ripollet ara fa mil anys: les arrels del nostre poble Barberà del Vallès.

PALAU i CODONYERS (1992) Centenari del campanar de l'església parroquial de Sant Esteve de Ripollet 1892-1992 Ripollet Comissió Centenari Campanar.

RÀFOLS, J F (1981) Diccionario de artistas de Cataluña, Valencia y Baleares Barcelona Bilbao

RUIZ i CULELL Joan (1999) “La construcció del sòl patrimonial del Monestir de Sant Cugat del Vallès (980 - 1010)” Gausac Sant Cugat del Vallès núm. 14 p. 13-42.

SÁNCHEZ i GONZÁLEZ, M (2001) “Els molins de la conca inferior del riu Ripoll (S. X-XVIII) (1): molins fariners” Arraona Sabadell. 24 (primavera de 2001), p. 9-20.

SÁNCHEZ i GONZÁLEZ, M (2001) “Els molins de la conca inferior del riu Ripoll (S. X-XVIII) (2): molins drapers i paperers” Arraona Sabadell. 25 (tardor de 2001), p. 11-26.

SÁNCHEZ, P i SERRANO, J, (1988) “Més enllà del riu: a la frontera” Revista de Ripollet, febrer, núm. 2, any 1.

SALÓ, A, (2004) “Dues cares de la façana” Revista de Ripollet

UBERO BADIA, L (1984) “Quinze anys de Ripollet” L'Avenç núm. 11, Barcelona, octubre. p. 174.

Diputació de Barcelona

Àrea de Cultura

Carrer Comte d'Urgell, 187. Edifici del Rellotge

08036 Barcelona

Tel. 934 022 566 • Fax 934 022 825

o.patrimonio@diba.cat • www.diba.cat/opc